

Observatoriul este de două ori în săptămână, miercuri și sâmbătă.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis cu post'a în lăintrulu monarchiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinatate pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Orice inserate,

se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a și a treia câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumaratiunile se potu face în modulu celu mai usoru prin assemnatiunile postei ataturu, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 23.

Sibiu, 21/2 Aprile 1879.

Anulu II.

Deschidere de prenumeratiune dela 1/13 Aprile a. c.

Acei domni abonati cari s'au prenumeratu la „Observatoriulu“ numai pre câte trei luni, adeca până la 31 Martiu st. v., sunt rogati a'si innoi abonamentulu pe 1/13 Aprile, pentru-că se nu li se curme espeditiunea diariului.

Prețulu pe 3 luni până la 30 Iuniu st. v. este numai 2 florini val. austriaca, era pe urnat'oriele 9 luni până la 31 Decembre 6 fl. În afara unde porto postei este duplu, diariulu nostru costa 22 franci pe 1 anu întregu, 11 franci pe 1/2 anu, sau în valuta austriaca 10 fl. pe 1 anu, 5 fl. pe 1/2 anu.

Precum amu anuntiatu de repetite-ori, prețulu se p'ote transmite în bilete de banca austriaca, sau în bilete ipotecarie romanesci, sub cuverta sigilata în regula, sau prin mandate (asemnatiuni) postali.

Tote abonamentele se adressedia de a dreptulu la Redactiunea „Observatoriului“ în Sibiu, piati'a mica Nr. 27.

În capital'a Bucuresti abonamentele se facu și la librari'a J. Szöllösy în piati'a teatrului.

În Craiova onoratulu domnu professoru Sim. Mihalescu avu bunatate a lua asupra'si primirea și inaintarea de abonamente.

Espeditiunea de aici din locu se face cu mare precisiune; cu tote acestea totu se intempla unele neregularitati pe la posta; noi implinim cu tota placerea ori-ce defecte, numai se ni se arate în 8 zile, computate din diu'a în care ar fi trebuitu se ajunga cutare Nr. la adres'a lui.

Redactiunea.

Proiectulu legii de magiarizare în comisiunea dietei.

În legislatiunile Ungariei s'au intemplantu de 12 ani încôce mai multe lucruri fenomenali, nicairi mai vedute nici audite. Unulu din acelea este și proiectulu de lege, cunoscutu lectoriloru nostrii înpreuna cu motivele lui, precum si că acela e depusu la biroulu camerei, apoi transpusu la o comisiune, spre a'si da parerea asupra lui.

Acea comisiune se intruni în 27 Mar. sub

presidenti'a deputatulu Gabr. Váradi, proprietariu din Marmati'a, încesritu cu famili'a baroniloru Stoica din același comitatu. Resultatulu lucruriloru acelei comisiuni se vede publicatu în tote diariiele capitalei unguresci, pe scurtu, dara totusi caracteristicu și demnu de a medita' seriosu asupra lui, precum se va vedea îndata.

Mai antai luandu cuventulu dn. ministru Trefort declară îndata dela începutu, că densulu se va invoi la orice modificare, ce nu ar fi destinata a inaspri legea, în locu de a o mai înblândi. Cu acesta dn. ministru recunoscū pe facia, că proiectulu seu este în adeveru prea ageru (éles).

Faimosulu renegatu Bela Grünwald facu declaratiune totu asia de neasteptata, spunendu curatu, că elu nu crede se p'ota folosi ceva legea la poporulu tieranu, era mai anume la romani și la ruteni; ci că tote încordarile de a magiarisá voru remanea cu totulu în desiertu, f'ora picu de resultat, ostenela perduta (elveszett munka); deci elu e de parere, că magiarizarea se se marginesca numai la orasie și cetati; elu inse scie, că cas'a deputatiloru e decisa a generalisá legea, asia se va supune și densulu; la detalieri va vota' pentru îndulcirea legi, dara apoi pentru cătu va remanea din proiectu că lege, va cere că se fia executata cu rigóre. Asia dara acestu renegatu vrasmasiu vechiu alu nationalitatiloru, s'a spariatu chiaru de fapt' alu maniloru sale, că-ci adeca acelu omu are parte considerabile din ur'a semenata și înradecinata mai alesu între slavaci.

Cunoscutulu Aladar Molnár declara, că saluta cu bucuria proiectulu, inse numai în principiu, continua a vorbi în termini asia de încurcati, încatu abia poti gâci ce vrea; mai pre urma inse totu ese, că si elu este f'orte îngrijatu de realizarea practica a legi, înca si dupace se va mai înblândi; în fine inputa ministrului, că de ce a si mai esitu cu acelu proiectu, în locu de a dá legea scolastica în revisiune, si atunci se fia viritu (escamotatu) în ea si magiarizarea scóloru elementarie, asia, în cătu nici se se observe si se nu produca între nationalitati agitatiunea ce se vede.

Acelea cuvente ale lui Molnár, care si asia nu se are bine cu ministrulu, au întiepatu pe dn. Trefort, ceea ce se cunósce limpede din replic'a densului. „Sunt atâti ani de candu imi cereti si insisteti neincetatu pentru o lege că acesta“, dice

ministrulu, „era daca o asiu fi legatu de legea instructiunei poporului, revisiunea ar fi produsu agitatiuni si mai mari.“

Fanaticulu ardelenu Ales. Hegedus ii pare reu, că legea acesta nu s'a înfiintiatu îndata dela 1868. Vede si elu că s'au produsu agitatiuni, crede inse că acelea nu sunt generali. Adopta proiectulu, pretinde inse că legea se fia executata cu prudentia (eszéjesség, care se p'ote traduce multu mai nemeritu cu astutia-viclesiugu); mai cere că statulu se faca asia numite asile de prunci mici (Kleinkinderbewahranstalt, kisededovoda), în care se infunde pe prunculeti dintre 2 și 5 ani luandu'i din grija mamelor si dandu'i pe mani de doice unguróice, care se vorbésca numai unguresce cu ei; adeca mesura luata dela ienicerii turcesci de odinioara.

Betranulu Csengery, membru alu academie, se indoiesce f'orte de rezultatele asteptate dela legea acesta, róga pe ai sei, că se nu'si faca illusiuni, că-ci elu nu crede că invetiatorii dela scólele elementarie se p'ota magiarisá vreodata.

Gabriel Baross este de opiniunea lui Hegedus, că acesta lege trebuea se se introduca de multu; mai spune câte verdi si uscate, că oricare altu fanaticu, apoi mostra si pe ministrulu, pentru-că espunerea sa de motive suna că si cum si-ar cere scusa dela nationalitati.

Carol Szabó consiliariu ministeriale tine, că daca candidatii nu voru fi în stare se invetie unguresce în scólele pedagogice magiarisate, apoi nu o voru mai invetiá nici în 12 ani, în fine ia pe ministrulu în aparare contra lui Baross. În discussiunea speciale taiara din titlulu legi cuventulu „obligatoria“, (vedi „Obs.“ Nr. 19). Adecu legea acesta, adeca invetiarea limbei magiare, se nu fia obligatória? Atunci de ce tréba va fi acea lege? Într'aceea se avemu patientia până va terminá comisiunea si va fi gatá cu operatulu seu, că se vedemu ce se va alege mai alesu din §§-ii 7, 8 și 9, în care este prevediuta o controla stricta, ce va se o exercite nu numai ministrulu de instructiune publica prin organele sale, ci si ministrulu de interne prin ale sale, prin politia, prefecti, vice-prefecti si subprefecti cu gendarmii, dorobantii, haiducii si spionii loru.

Atata se adeveri în dio'a de antai a comisiunei, că ministrulu Trefort stá sub influinti'a si

Foisiór'a „Observatoriului“.

Cum petrecu tieranii candu se afla la drumu.

(Schitie din viati'a poporului.)

De: Grigorie M. Jipescu.

(Urmare si fine.)

Dupa ce dregu, le vine anim'a la locu, fétia li se inseninédia, le vine graiú, uita de necasu si de cele patite si incepu érasu cu glumele. Plecandu dela conacu si mergendu la drumu Nastassica, flacau cu boii galbeni de i vedi înainte, isi dá cote cu ande nene-seu si rupendu-o cu rusinea spune: ca i s'a facutu perú maciua de ce a vediatu elu în hei Bucuresti, vorb'a háluaia, unde pung'a scuturesci, candu a fostu acolo cu scandurile lui logofetu Mieluca. Dice ca a descarcatu marfuiti'a la unu boeriu ajungendu la elu dupa resaritulu sórelui, si ca în cestú ala la boeriu nici canii lui nu se tredisera din culcusiú, necum ómenii d'acolo din curte. Mai trecu ce trecu si apoi audii balancandu unu clopotu de cioie si'si dise colo ostenitu, dar actú? ce se hie asta? Candu colo era unu clopotu atárnatu la strasfn'a casei boerului. De un' se întieléga elu, ca nu mai vediu, ca tiutulu clopotului vestea ca s'au sculatu ai din casa: era pe la prandisioru alu micu, candu fetele si nevistile la satu au si datu hertur'a gatá. Mai trecu pucinelu, dupa sunetu că de candu bagalu luléu'a în breu si odata esira vr'o trei romani de josu dintr'o chiliutia si se indesara pe scara s'alerge se între susu colo. Si preste doue césuri se ighi cocón'a afara. Elu cum o zari d'odata i se sbérli perulu în crescetu si i se încarciara vinele si o tuli d'a fug'a spre boi, se i tia se nu rupa, crediendu la hirea lui, ca s'aru spariá si ei cá elu! Vedi la satu nu sunt muierile asia! Cocón'a asta era — hie la ea acolo — prapadenu'a pamentului! Nu stiai ce e, chipu alu lui D-dieu, ori alta irédia! În capú ei o halaciuga de peru catu turnú; gandesti c'o hi smulsu

în bataie cocóna haia perú la 10 femei, ca prea era clai'a mare. Sprencinile ei negri corbu, facute cu mie-diú de nuca arsa, fati'a ei cum e coliliea, de pare c'ai scos'o din tronu cu fain'a, ochii ei bobosiati si bleositi, bulendriile i aterneau catu pe coala, d'ai hi crediutu ca alta muier e le ar hi datu de poména, ca scaldase pe cineva si nu i se loghiau pe trupu; glasu subtire cá de o éda fatata la St. George. Ce pecatu neica si cu coconetulu Bucurestiului! Vedi, ele nu sunt cá rumanecile nóstre! Ca rumanca tiese, cósé, spala, secera, tórce, aduna, cárpesce, cresce copii, paseri si ghitisióre, croesce, gatesce mancare, padiesce cas'a, ghiea, gradin'a si tiarín'a, — adicatilea muieria uneori ne întrece si pe d'andé noi la lucru si la harnicie. Da cocón'a orasiului se tolanesce în métasuri. pórtu nestimate, se culca pe pufaria, dórme de se buhaesce, se trandaghiesce, siede geab'a, i se clocesce mintile si cugetú, i nalucesce a trai din spinarea a 10 prosti si a paisprediece natarai si o duce cá vai de lume! Cinste, rusine, munca, ghieatia pacinica, sanetate, frica, padiescate sfantuleti: nu se pominesce la densa macaru se orbesti unu síórice chioru. Boieri si orasiani si se baga slugi la muier si remanu detori venduti si cu nimicu nu s'alegu din inganfarea malaiata a coconetului. Sfantu Tirifonu, reu de locuste, p'ote elu se le mai potolésca dorú de cheltuitu!

Unchiasiu Barba-Lata sparge vorb'a flacaului si adaoge vorbindu: ea lasatii feti mei sporogel'a si lamuriti-me v'a scadiutu or' va crescutu birú dela sf. Vasile ce-a trecutú incoace, cá parcalabulu nostru, mancal-aru taunii, totu cere, platimu si éra ne apuca cu veste de revasiu galbenu! Me bate gandú se baniu ca ne 'nsiela cá pe copii si ne papa banii. munculiti'a nóstra a asudata! Me, fratióre, dá ce stapanire om hi avendu, ca noi de candu traimu n'amu vediatu'o în ochi prin satu, nému de nému nostru. Cum calicescu hei boeri, la Bucuresti, ori domnu Gobernu, odata te pominesi cu parcalabú în spinare: scóteti banii, vere, ca trebue la boieri! Injuga-te Stoico, fa-te luntre si punte Francule; parpalesite Sóre: frigete Aldeu; fate téca de pamentu ori musiu-noiu Stanciule, numai hei de susu se aiba de cheltuiela!

Peste 2 luni éra 'ti ese înainte pacostea de parcalabu în capú satului: bani, me fartate, c'au datu boerii de golate; bani se hi fostu, iau inghititu asia de nici nu se cunósce c'a fostu vre-o lascaia chióra se védia Bucurestii! Ajunseramu, mà-re, de nu mai cunóstemu: bot e injugatu la caru or' romanulu în loculu boulu! Ande Dumanelu si Bolocanu ai mei — se'mi traiésca — isi lungescu gítu totu uitandu-se la chipú meu, nu me credu totu ala: asia de 'mi-am preschimbatu fati'a subtu povar'a dariloru! Ne totu tramitu la taftu (functiune) cate unu ciofengaru vinetu si ruptu de fóme si ne ciupesté mai din fenu, mai ghite, din bani si drep-tate nu mai vedimu cu ochii. Dreptatea o videmu numai pe prisp'a arendasiului, în pung'a ciocoiului si a grecului. Premarú s'a invetiatu de calca totu pe urmile loru. Pop'a tace cá mutú. Mei, asia o hi scriindu la lege, ca ori ce liotica, palavaticu, misielu, ponivosu oru veni în satu, toti se jumuléasca, se júpiésca, si noi se tacemu cá buturug'a? Tote lesnaturile le napustescu la noi se se incipiorogésca si iai vediatu pe urma, dupa ce 'nvétia potecile satului, ca ne sugu asia de frumosu, ca ei se facu fruntasi din spinarea nóstra, éra noi remanemu totu codasi, prostiti, ticalositi, batuti si ne îngrijiti. Audi ca scriu la gazeturi si la carti, c'o se ghie binele bulucu preste noi, c'o se ne bata fericea: p'ote pe lumea ailanta! Bineli ce'lu avemu noi dela stapanire se cada pe capú, în cas'a si pe cheptú aloru ce ne mananca banisiori si ne ascundu dreptú nostru. Dreptatea nici alu de susu nu ni-o p'ote rapi, ca-ci la ce ne-a mai dat'o, déca e vorb'a asia.

— Da lasa 'ncolo, unchésiule, dice Ganjea, nu'ti mai aduce aminte, tocma acti la calorite de rilele astea învechite. Tine'ti hirea mosiule! Bunu e Dumnedieu, mesteru e uciga 'lu vederea! Mai bine fa'ti cruce, scupa'ti în senu si di: aparane Dómne de mai reu! Candu s'oru îndárji turmaci aia de boeri pe noi, te pominesi ca ne-or pune si la jugu, cum ne-au peritu ghitele de bóla? Multu s'arata boerii mari, avuti, spatosi, suflete mandre. dá candu colo: totu din spinarea rumanului, din traist'a veduvei traiescu. Si incaiea nu ne lasa în

pressiunea brutale a multor ómeni fanatici, cã inse chiaru pe unii dintru aceia incepe a'i muștrã consciința lor.

In totu casulu acẽsta lege de ieniceri in locu de a folosi ceva Ungariei, ea va aduce folosulu celu mai mare României, cã-cu precum in timpul persecutiunilor religiöse din sec. alu 14, 17 si 18-lea nu numai dieci de mii de romani dara si din secui au fugitu si trecutu muntii in Moldov'a si in Muntenia pentru totdeauna; intocma se va intemplã si asta-data. Caus'a daca nu este aceeași, este inse cu totul analoga. Atunci persecutiuni fanatice religiöse, acuma persecutiuni totu asia de fanatice nationali. Atunci inchiderea, confiscarea si derimarea bisericilor gr.-orient., exilarea preotilor in Dalmatia, mai tardiu sub reformatiune bataia si uciderea episcopilor, spoliarea monastirilor, gonirea din tiera a calugarilor gr.-orientali; sub Maria Teresia ridicare de furci pe la fruntarie; pe viitoriu, in casu de a se adoptã legea ce stã in discutie, inchiderea de nenumerate scõle romanesci facute si intretinute cu spesele comunitatilor bisericesci, gonirea din servitiu a tuturor sutelor de docenti (dascali) romanesci, cãti nu voru fi in stare niciodata se invetie limb'a magiara, prin urmare migrarea lor cu familii cu totu, in Romania si pöte cu ei de comune intregi; cã-cu se faca ori-cine proba cu 100 sau cu 1000 de individi, cari au amblatu la scõla, dara acum sunt asediati pe la sate si orasiele, ómeni, nu trecuti de ani 50, ci numai dela 25 pãna la 40 de ani, insurati, cu multime de prunci, ingreniati cu grijile vietiei, se le platẽsca, cã acolo la sate, se invetie, in acea etate, din diligentia privata, nu limb'a magiara fõrte grea din natur'a sa, ci pe oricare si-aru alege ei din cele europene, si se o invetie asia, cã dupa aceea se fia in stare de a instrui densii pe tinerime intrens'a. Dintr'o mie de insi nu se voru alege nici 5% cari se o invetie. Aci orbu este cine nu vede planulu, candu elu este cu ochi cu sprincene: Dascali romani nu voru potea invetiã ungresce, dara voru pune in loculu lor preste totu dascali de secui, precum s'a si inceputu pe la scõle comunale.

O cuventare a Dr. Michailu Politu.

(Tienuta in diu'a de 26 Martiu cu ocaziunea desbaterii tractatului dela Berlinu in diet'a ungresca).

Onorata casa! Legislativ'a ungresca n'are numai dreptulu, ci este si de datorința sa a examina si a 'si dá parerea in numele tieriei, asupra unui tractatu de o insemnatate europena precum este tractatulu de Berlinu. Intrãg'a desbatere asupra tractatului de Berlinu s'ar potea numi ne-fructifera, pentru ca fapte implinite precum sunt ocuparea Bosniei si a Hertiegovinei — nu se mai potu face neintemplate. Este inse inportantu de a se constatã prin acẽsta desbatere, ca Ungaria fara distinctiune de nationalitati, nu aprobãia politic'a

orientala urmata pana acum si ca ea nu pöte consimti cu mandatulu primitu prin tractatulu de Berlinu pentru ocuparea Bosniei si a Hertiegovinei. Acestu mandatu pöte se aiba consecintiele cele mai grave. Tractatulu dela Berlinu departe de a fi deslegatu cestiunea orientala, din contra o a complicatu si mai multu.

Diplomati'a europena erasi a mai probatu odata ca ea „n'a invetiãtu si nici n'a uitatu nemica!“ Asia precum odinõra Congresulu din Vien'a au dispusu despre sörtea popólorulu, fara de a consultã dorintiele lor, asia au dispusu si Congresulu din Berlinu despre poporatiunile peninsulei balcanice, fara de a luã in considerare pretensiunile si necesitatile lor. O asemenea procedere a urmatu si tractatulu dela Parisu, care voiã se stabilẽsca o noua ordine de lucruri in Orientu, desconsiderandu relatiunile locale ale aceluor poporatiuni. Astadi tractatulu dela Parisu este unu obiectu preste care istoria a trecutu la ordinea dilei si unu scriitoru francesu a disu, ca a fostu unu mare pecatu, cã pentru acea erõre mare s'au versatu atata sange nobilu in resbelulu din Krimea.

Erõrea cea mare a tractatului dela Parisu a constat in aceea, ca Europ'a apusenã n'a sciutu substitui in loculu relatiunilor dintre Russi'a si Turci'a altuceva, decatu garantarea integritatii Turciei. In cestiunea orientala Europ'a apusenã a pornitu dintr'unu punctu de plecare negativu, pe care in parte ilu urmẽdia inca si astadi cã adeva: Russi'a se fia tienuta in departare de Orientulu europenu.

Inse o idea positiva pentru deslegarea cestiunei orientale, idea ca prin ce are se fia inlocuita Turci'a, care nu se mai pöte tienea, acẽsta idea nu esista; caus'a nu este aceea ca nu aru esista elementele pentru acelu scopu in poporatiunile crestine din Orientu, ci neincrederea fatia cu Russi'a au fostu transplantata si asupra poporatiunilor crestine ale Turciei. Integritatea garantata a Turciei avea se creddie unu terenu neutralu pentru interesele divergente ale Europei, si civilisata prin reforme Turci'a avea se fia primita in „concertulu“ europenu.

Dar' nefericitulu experimentu, care a duratu 20 de ani, au probatu, ca Turci'a nu este capabila de reforme. Russi'a avu satisfactiunea, cã cu multu inainte de a pune man'a pe sabia pentru cã se inaintedie pana la portile Constantinopolei, Europ'a se ajunga la convingere, ca Turci'a nu intr'uneste si nu pöte intr'uni conditiunile unei organizatiuni de statu europenu, ca ea si-au perdutu dreptulu seu de esistentia.

Barbati cã Gladstone, Stradford, Schaftsbury si altii, cari pe tempulu resbelulu din Krimea simpathisau cu Turci'a, s'au lapedatu de ea. S'au disu adeseori ca: „Europ'a nu este inamica a poporatiunilor crestine din Turci'a, Europ'a numai nu voieste cã aceste poporatiuni se cadia subt dominatiunea Russiei.“ Eu intrebui inse: facutau õre Europ'a chiaru si numai catu de pucinu, pentru

aceste nefericite poporatiuni in decursulu celoru 20 de ani de experimentare cu reformele turcesci? Nu s'au facutu nemicu. Subt ochii Europei, crestini chiaru si in tempuri de pace, au fostu despoiati si ucisi.

A trebuitu cã Russi'a se traga spad'a pentru cã se inauguredie o schimbare pe peninsul'a balcanica. Candu inse legiunile russesci ajunsera inaintea portilor Constantinopolei, atunci Europ'a se inspaimenta de puterea manifestata din partea Russiei. Dar' nici acuma Europ'a nu se presenta cu unu programu positivu pentru deslegarea cestiunei orientale, ci se margini erasi la punctulu seu de plecare negativu, de a departã pe Russi'a dela peninsul'a balcanica. Fireste ca acuma lucrü nu mai era asia de lesne: trebueau se se faca concessiuni, inse de acelea care se nu satisfacã nici pe Russi'a, nici pe poporatiunile Turciei, nici pe altucineva si nici chiaru pe comitele Andrassy. Acesta este copriusulu tractatului dela Berlinu.

Pe cine satisfaca õre mandatulu primitu prin tractatulu dela Berlinu? Nici pe magiari, nici pe germani si nici pe slavi. Dẽca inse cu tõte acestea ocupatiunea totusi se intreprinse in contra opiniunei publice din Ungaria si dẽca se afla unu guvernul constitutional, care in contradicere cu opiniunea publica, ce s'au manifestatu in modu eclatantu, primeste responsabilitatea pentru acea intreprindere, apoi acẽsta este o anomalia, care in staturile constitutionale nu se pöte intemplã niciodata.

In ceea ce priveste validitatea tractatelor internationale, apoi acẽsta intrebare este de o natura cu totul totu teoretica. Gubernulu are in privința acẽsta dreptate. Incheierea de tractate internationale este unu dreptu eminentu alu suveranulu seu alu capulu statulu. Chiaru form'a tractatelor internationale corespunde acestui dreptu. Nu statele, ci suveranii incheie tractatele prin plenipotentiatii lor. Ultimulu tractatu dela Berlinu nu l'au incheiatu plenipotentiatulu Franciei, ci plenipotentiatulu presiedintelui republicei. Acẽsta cestiune inse nu este de vre-o inportantia practica, pentru ca in state constitutionale nu se pöte incheia unu tractatu internationalu care s'ar afla in contradicere cu opiniunea publica. Ca acẽsta s'au potutu intemplã in Austria este o anomalia. Dar' intrãg'a nõstra politica orientala este o anomalia!

Ea oscilẽdia intre contradiceri. Pe de o parte ea ar voi se jõce in Orientu rolulu de eliberatõre fatia cu slavii si a se substitui pana la õresi care punctu Russiei, de alta parte ea proclama ocupatiunea cã unu ce ostilu fatia cu slavii, cã o sugrumare a lor. Celu pucinu asia trebue intieleșã expresiunea ministrulu presiedinte: ca ocupatiunea a calcatu pe capulu sierpulu slavicu. (Voci in drẽpt'a: pe a celui panslavisticu!) Dẽca inse ocupatiunea in realitate n'are se fia decatu numai o mesura preventiva, apoi atuncea aceea este politic'a cea mai miserabila. (Voci in drẽpt'a: Oho!) Ea ne inpune rolulu de temnitariu pentru care rolu noi avemu se sacrificam milione de bani si riuri de sange!

pace si 'n plat'a Domnului? Totu incurca lumea si ne ametiescu mintea cu legi paralegi si cu flecarii! Cine stie se'ti desluciesca la sate gandü legii si cine se 'nchina ei si-i facu pe chefu acolo? Legile dormu si dregatori ne induranduse se le strice somnu alu dulce, croescu prin satu alte legi din capü lor, ca le ghine mai bine la socotela cu croiela asta! La legea dregatorilor suna asia: cine pörta, zechie si itiari e ghita. Pe elu calarescu vatasielu si premarelu! Mulgeti'mi-lu! tundeti'mi-lu! desbrati'mi-lu! saraciti-lu! Cine e orasianu e omu! Stati me! Nu ve opintiti, ca asta pöte se hie d'ai mari! Asia e, barbarie! S'a inrẽitu lumea, taica, me! La nevoie suntemu frati cu totii si la putere suntemu nascuti a fi robu unulu altuia! Asia e gasca 'n barbie!

Si totu mergendu romanii mei isi curmã vorb'a candu si candu pentru ca asculta, unu cantu de doru aprinsu din flueru se mai uite nevoile, altu cu frundia, altu cu cavalulu si altu cu cimpoiasiulu. Boii tragu mereu in rendu, par'ca asculta si ei si le place, dar' cu gandulu la tieranu se nu i certe si se i silẽsca erasi iute la pecioru, er' altu raspunde trecatoriloru, care i descõse si i intrẽba: de unde sunteti mei frate? Candu ati plecatu d'acasa? P'acolo a ploatu? Alu cui e ce aveti in cara? Garl'a mare e? Ghitele ve sunt sanetõse? Dã ómenii?

In sfersitu ajungu cu bine la orasiu. Intrẽba alu dinainte unde siẽde domnũ cutare, stapanu marfi, ilu gasescu, descarca, lãga boii, le da se imbucescu, mananca si ei, se culca in caru si d'or' hi la Bucuresci sateni nu beau apa, ca e Dambovitia urita si tulbure. Apropianduse de negustoru unu cate unu, i spune ca bine l'au gassitu sanetosielu, i tãinescu cum au stricatu, cum au ajunsu si ca le pare bine ca au a face cu negustoru cum se cade si la tõte intrebarile negustoriulu raspundu cu shiela, si nici umeru nu'lu carmiescu in fati'a densulu, tienendu caciul'a in mana. Apoi la plecare isi iau diua buna dela elu ori dela nevasta si purica socotindu banii de cateva ori, pana se incredintẽdia de le au datu deplinu ori lipsa. Esindu din curtea negus-

torẽsca, er' se inchina si cu boii injugati mana prin orasiu s'o carmẽsca pe unde au venitu si se dea cea in spre partea loculu, de unde au incarcatu. In trecatu prin orasiu unulu se opresce se bea unu litrocu de ghinu, unu cumpara unu crapceanu prõspetu, altu o lipie calda se duca nevetei si copiiloru de gustare, altu covrigi, nitica sfõra, pacura, altii rogojini, unu lumanarele de cãra ori de seu, altu untu de lemnu s'apoi se intorcu spre satu acasa dẽca nu gasescu se incarecate ceva pentru indaratu.

Acum ei mergu mai repede, ca au carele gõle; d'asupra careloru punu covetirü invelitu cu tiolu de lana ori de canepa, cã se se adapostẽsca densii si se nu se strice ceva ce au terguitu. Unii mai sue in caru cate unu bou bolnavu de apa, ori cotonogitu de pãtra si cu cãfa prea rõsa de jugu, er' pe sotiu celui bolnavitulu lãga de codirla. Incepu erasi povestirile si glumele in felu de felu. Par' ca sunt ciumati sateni, asia de nu i lasa la orasiu se mërga pe calea mare si drẽpta; paditorii ultieloru ii huidue si ii injura cumplitu si ei pörta mare grije se scape din orasiu tãfari, se nu busiẽsca ori strice ceva, si asia sunt nevoiti bietii se mata-nãsca colindendu siẽpte uliti pana se afle pe stapanulu marfei.

Apoi istorisescu ce li s'au parutu loru sucitu, bunu, ori pe dosu la orasiu: ca unulu au intalnitu pe Trandahir'a lui Naie bagata la stapanu doica, socotindu ca e lucrü de rusine a slugari la orasiu o muere harnica a satulu. Unu altu ca i-a placutu boii aluia de i adapã la putiu ala; ca altu se hi avutu bani mai multicei, ar hi cumperatu doi purcei de'i blegosi din curtea brutariulu de langa bisericã; ca altuia, iau remasu anim'a la juninea de s'a tomnitu se o ia. Si asia aidea, aidea, doma, doma, mai in cara si in carutie, mai pe josu ajundu cu ajutorulu lui D-dieu acasa, de e vara unii numai in cainasie si incinsi cu breu, altii descultiati de opinci si de ciupici, altii prafuiti si cu premenela negrita cã de baci, altu zoitu si incupuratu de candu unese carü, altu posomaritu si batutu de cale si obosela. Desjugu, lasa boii la cara, ori ii lãga. Cainii se ducu

mai 'nainte acasa se vestẽsca venirea sateniloru, er' femeile punu de mamaliga si gatescu de mеса. A dõu'a di se intalnescu satenii cu calatorii nostri, ii intrẽba de sanetate, despre cum a traitu, cum au petrecutu, cum au gassitu bucatele, ghitele si ómenii pe unde au calatoritu er' ei raspundu: Ei mare, tõte bune, cu pace si cu sanetate! — Tõte cu norocu lor!

Urmarindu cugetele, feliulu, vorbirea si sintirea drẽpta a romanulu in calatorie, marturisescu ca acẽsta scriere este alẽsa pe glasü si pe deprinderile tieranulu si a vorbirei lui din secolulu in care traimu. Povestirea nu e inchipuita, adese-ori asia vorbescu opincarii nostri, puterea neadormita si purerea veghiatõre la nemurirea neamulu romanescu.

Cãtra rõndunele.

Er' ve duceti rõndunele
Preste vai preste campü,
Me lasati in noru de jele
In acestu desiertu pusthiu?
V'ati uritu aci la mine?
Sẽu nu vreti cã se'mi cantati
Diminẽti'a 'n diori senine
Dorulu se mi'lu alinati?

P'ale võstre aripiõre
Si p'alu vostru dulce sinu,
Duceti-me soriõre
Me scapatu d'alu meu suspinu!

* * *
De catu tier'a mea iubita
Se o vedu plangõndu cu doru,
Si de sörte asuprita
Vreau mai bine, cã se moru. . .

Geniulu Romei.

Terrarum Dea, gentiumque Roma,
Cui par est nihil, et nihil secundum.
Martialis.

Rom'a, virginea lamentata, ce pastredi in senu-ti candidu atatea monumente sacre ale secliloru trecuti, spune unde e geniulu teu; te a parasitu, a lasatu muritorii si s'au intorsu dora in imperiulu geniiloru?

Asie e, pre tine te a parasitu, ca ci in locu de a' fi fidela, i-ai fostu perfida si crudela. Densulu apoi intre lacrimi fierbinti parasindu-te a mersu cu fidelii sei in o tierra departe — departe spre resaritu

Roma! asculta si vei afla caus'a parasirei geniulu teu.

Romulu prindindu taurulu si vac'a in jugu, desemnase cu aratrulu spatiulu reginei cetatiloru pamentesci. Pastorii si veneticii o zidescu in scurtu si o locuescu cu placere¹⁾. Acestia apoi au fostu cu totii egalu indreptatiti, si domnu intre ei au fostu numai unulu, era acela a fostu Romulu. Elu alege o suta de betrani, cu carii se se consulte. La contopirea cu Sabinii se mai adaoga o suta. — Acesti doue sute de betrani in urma necunoscutu' si chiamarea, degenerara asia, in catu ei nu intru atata se nisuiu a conduce poporulu, catu mai virtosu a domni preste elu. Poporulu vedindu ca acei doue sute alesi dein asemenei loru, alesi dein sinulu loru, se inalta mai pre susu de ei, si incepu a' i despretiui, seau indignatu forte, si a inceputu a se inversiuna in contra loru. De aci cei doue sute de betrani se numescu patres, patricii, era plebea se numesce plebs si populus. — Romulu incepu a infrunta pre patricii pentru ingamfarea loru si partinesce poporulu; era patricii in locu ca se-lu asculte, voiescu a' lu asasina, dupa-ce numerulu loru se inmultise la trei sute. Atunci elu se vediu se silitu a' si alege trei sute de gardisti, cari in timpu de pace ca si in batalii, au fostu totu pe langa densulu.²⁾ In urma Romulu totu nu scapa, ci ucigandu-lu pe furislu, mintira poporulu ca l'au rapitu diei la ceriu.³⁾

Esti orfanu poporule de pastori. Parintele teu sangera! era tie-ti mintu ingamfatiei patricii ascundindu-si crim'a spurcata!

De aci se incepu luptele interne, care se termina cu Iuliu Cesare, pe care le numesce istori'a revolte interne.

Spiritulu lui Romulu, geniulu Urbei nu parascesce pre poporu, nu parascesce Urbea, ci aparandu poporulu cu mare resemnatiune, a scapatu Urbea de cutropire totala.

La 494 (ante Christum) jugulu patriciiloru era nesuportaveru, ingamfarea loru era nesuferibila: ca-ci intru atata au fostu ingreunatu poporulu cu tributulu si usure mari, in catu multi neputendu solvi, se vendeu pre sine, adeca se faceau sclavi . . . Spiritulu lui Romulu, geniulu Urbei nu pote se suferi si se vedea pre iubitu sen poporu sclavu in cetatea de ei zidita. Elu prin curagiosulu Liciniu i-i scote dein Rom'a si-i asedia pre muntele sacru.⁴⁾

Aristocratii vedu bine periculu ce'i amerintia, se infiora si tremura tota Urbea de poporu, nu cumva se vina armati asupra loru.⁵⁾

Patricianii semena in acestu casu unui omu ce si-a taiatu manile, care apoi striga, se vaieta, si cerca dupa medicu; ei inse au fostu prea fericiti, ca mediculu se afla in mediuloculu loru, era acela fu Meneniu Agrippa, care dein plebe era facutu patriciu, pentru aceea ilu si iubia forte poporulu.⁶⁾ Acestu oratore apoi prin fabul'a despre revolt'a membriloru in contra pantecelui, si prin alte multe promisiuni seduce pe bunulu poporu, si-lu face se se intorca era in Urbe.

Inse pacea legata nu multu tiene.

Patricii afla mii de cai, prin care se apese pre bravulu si bunulu poporu.

Spuriu Cassiu consulele partinindu poporulu, si sustinendu ca e cu dreptulu se aiba parte si poporulu din pamenturile cuprinse din agrulu publicu; inse patricii ingamfati in locu ca se face a participa si poporulu din acelu agru publicu, pre Spuriu ilu judeca la morte si i taia capulu.⁷⁾

Plange poporule bunc, ca a doua-ora esci orfanu si fora protectore: alu doilea parinte alu teu sangera. Plange, dara nu despera, ca-ci proni'a si geniulu lui Romulu nu te a parasitu.

De cate-ori tractau crudelu si despotice cu poporulu, de atatea ori il pedepsia ceriulu: aducendu furtune amerintiatore si fiorose asupra loru. Candu ei amerintiau Ecu si Volscii cu nimicire: tienendu oatea romana inchisa, patricii se sfatuescu si afla, ca singuru unu barbatu pote se conduca poporulu la invingere, singuru numai e in stare de a' lu insufletii; si acelu barbatu a fostu iubitu poporulu Cincinatu, care nepotendu vede nedreptatile despotiloru, si urendu certele, se a fostu retrasu la bunulu seu campestru;

si candu a venitu soli'a splendida se lu chiamo la dictatura, l'au aflatu in campu tienendu de cornele aratrului. Elu ascultandu de mandatulu mumei lui sacre, a Romei, merge lasandu pre unu tempu aratrulu si castiga victoria stralucita.⁸⁾

Trece si acesta furtuna. Patricii era innota in placeri, nu cunoscu dreptate, nu cunoscu virtute, ci isi imaginu ca sunt divinitati pe pamentu; cugetau, ca tote frumsetiele si bunatatile acestui pamentu sunt create si lasate numai pentru ei. Asia Apiu Claudiu aprindendu-se de pofa uricioasa, se incerca se face sila moralei si frumosei Virginiei, ficei bravului plebeu alui Vergeniu, care numai prin infigerea cutitului in peptulu ei innocente pote se o scape de infamia. Atunci romanulu amaritu pana in sufletu a strigatu: Tiraniti spinarea si cerbicile nostre; dara celu pucinu castitatea se fia asecurata.⁹⁾

Poporulu bunu si moralu nepotendu suferi acea crima lusuriosa, acelu atacu publicu asupra celei mai sacre virtuti a virginitatii, nepotendu suferi acea selbatacia spirituale a lucurosulu Apiu, era parascesce Rom'a, parascesce cuibulu fora de legiloru si era se muta pre muntele sacru.¹⁰⁾ De astadata atata poporu a fostu esitu din Rom'a pre muntele sacru, in catu abia au remasu lusuriosulu Apiu si cativa betrani, in catu convocandu-se senatulu in foru, n'au fostu nimene a fara de cativa betrani.¹¹⁾

Patricianii era venira in strimtoare, era se temu de poporu; era ajungu la sorte omului cu manile taiate, ceea ce se vede mai apriatu din vorbirile lui Horatiu si Valeriu tinute in senatu.¹²⁾ Deci era trimitu toti la poporu si le promitu totu si tote, numai se se intorca in Urbe.

Inse lupulu i-si schimba perulu, era firea nici odata. Asia fu de asta data si cu patricii. Ei incepu pe alte cai si in alte moduri a apesa pre poporu, a' lu uri, a' lu batjocori si a' lu despretiui; ba ce e mai multu, la 439 (ant. Chr.) fiindu fomete, si devenindu multi din poporu in lipsa extrema, in locu ca se-i ajute, pre Spuriu Maeliu, care a fostu impartitu bucate celoru lipsiti, l'au judecatu si Ahal'a ducele calaretiloru l'a strapunsu si junghiatu la mandatulu trufasiloru patricianii, in foru.¹³⁾

Rom'a! poti tu dice ca ai fostu fidela catra geniulu teu, poti tu dice ca esci nevinovata, poti tu dice ca n'ai fostu perfida? ucigendu pre Romulu, pre Cassiu, pre parintii si aperatorii poporului, era acuma pre Maeliu, pre alu treilea parinte alu poporului. Plange poporule bunu, ca a trei-ora esci orfanu. Plange si striga, resplata la ceriu!

Ore pentru ce n'a trimisu ceriulu trasnete si fulgere se derime cuibulu patricianiloru ingamfati? Pentru-ce ore nu a inghititu de vii pamentulu pre cei ce cuteza se asupresca pre cei de unu sange cu ei?

N'a trimisu ceriulu trasnete nici fulgere, nici nu a inghititu pamentulu pre cei despoti si inganfati, ca-ci vinu Senonii, (— Galii —) biciulu viu alu ceriului, vine Brennu, ruineză Rom'a, — taia fora mila pre cele 80 de capete carunte in foru, — curge sangele vale pre stradele Urbei . . . Ce? dora tu genie alu Urbei, tu spirite alu lui Romulu ai parasitu poporulu iubitu si protegiatu de tine? o lasi dora se o derime acesti feroci? — La acestea se pare ca ne raspunde: Ba nu! nu o am parasitu, am lasatu numai ca se destepte pre cei molesiti din somnulu dulce alu luxuriei, ce aduce contagiu respitoriu tuturoru cetatiloru; nu am lasatu eu Rom'a, dice geniulu Urbei, ca ci eu sum in Capitoliu, pe care eu impreuna cu templulu lui Joie ilu voiu apara Senonii feroci satui de sange, satui de predi, asalta Capitoliu, nesciindu ca pe acela nu le este permis alu derim'a: de diece-ori facu asaltu, de diece-ori sunt respinsi prin virtutea lui Manliu Capitolinulu, parintele si aparatoriulu lui. — Senonii in urma spargendu cuibulu celoru molesiti, incarcati de predi se intorca.

Cine este ore, care se nu privesca acesta furtuna, ca o drepta mania a ceriului pentru fora-delegile patriciiloru?

Si cine scie, nu cumva tocma cei 80 de senatori decapitati in foru de senoni, au fostu asupritorii bunului poporu?

Rom'a dupa acesta furtuna era se restaura, era se rezidesce mai vesela si mai frumosa; ea de astadata se asemena unui campu verde, a carui ierba o a culcatu ploua la pamentu, inse trecundu ploua, campulu era incepe a inverdi inca de trei ori mai veselu decatu mai inainte. Asia se intempla cu Rom'a; ca-ci Manliu aparatoriulu Capitolului ajutandu poporulu cu bani, dandu-le bani fora usure, nu-i lasa se se mute in cetatea Veentiloru. Si ore cu ce ia multiamitu Rom'a lui Manliu, pentru ca a scapatu Capitoliu, pentruca nu a lasatu pre poporu ca se se mute in Veiu?

Cu aceea i a fostu multiamitore, ca l'au incarceratu! inse bunulu poporu nu potu suferi ca pre parintele lui se lu tina prinsu.

Vediendu ei ca asia nu potu umili pe Manliu, fora ca poporulu, plebea, se nu se revolte, ilu scotu din prinsore, isi afla inse alte preteste, pentru ca se

⁸⁾ Beck.

⁹⁾ Saevite in tergum et in cervicibus nostras: pudicitia saltem in tuto sit (T. Liv. lib. III c. 45).

¹⁰⁾ Per M. Duillium, qui tribunus plebis fuerat, certior facta plebs contentionebus assiduis nihil tran-
igi, — in Sacrum montem transiit. (T. Liv. lib. III c. 52.)

¹¹⁾ Quum vasta Romae omnia insueta solitudo fecisset, in foro praeter paucos seniorum nemo esset (T. Liv. lib. III c. 52).

¹²⁾ Quid si Hostes ad urbem veniant facturi estis? Quid si plebs mox, ubi parum secessione moveamur, armata veniat?

¹³⁾ T. Liv. IV c. 16.

pota innegri pe parintele favoritu alu poporului si cu nedreptulu ilu arunca de pre petr'a Tarpei'a.¹⁴⁾

Plange poporule bunu, ca a patra ora esci orfanu si fora parinte; alu patrula protectore alu teu sangera nevinovatu. Plange, dara nu despera, ca-ci spiritulu lui Romulu, geniulu Urbei e cu tene.

Dupa atatea frecari si furtune, dupa atata versare de sange, dupa atatea evenimente insemnate, cade velulu negru de pre faci'a patriciiloru aristocrati, ca se incepa si ei a vede mai bine adeverulu si dreptatea. Vedu ca nu numai unii seu o parte a omenimei are dreptu la frumsetiele, bunatatile si placerile lumei; vedu ca nu numai la singuratici sunt date, ci la toti si pentru toti, recunoscu ca acele sunt comune. Vedu dinsi, invetiati de experientia, ca fora de plebe, fora poporu ei sunt numai nesce papusi, sunt asemenea omului fora mani si picioru. Vedu si se convingu, ca fora poporu sunt neputintiosi; si sciu ca poporulu pentru asprimea, despotismulu si ingamfarea loru acuma a treia-ora voise a' i parasi si a se muta in cetatea de elu espumnata, in Veiu; deci incepura a tracta mai blandu, incepura a lasa din orgoliulu loru, si se impaca si intrunescu cu poporulu, se derima murulu negru pusu si aredicatu intre patres si plebs, populus, apoi zidescu Concordiei unu templu (la 366 ant. Chr.)¹⁵⁾

Frumosu e acestu evenimentu in istori'a vechiloru romani, frumosu si de trei-ori salutariu; santa e acea di, in care a legatu, au pusu pactulu de infratire patricii cu poporulu. De aci apoi Rom'a intraga un'a vodia, un'a decretu si una facea. Numai dupa acesta unire incepu Roma a fi mare si tare.¹⁶⁾ Resultatulu acestei uniri fu, ca incepundu cu Samnitii, Romanii au supusu tota Itali'a pana la Rubiconu. (Pütz.) Indesiertu vine Pirhu cu legionele frumose grecesci, ca si carii ostasi in tactic'a de resbelu nu au fostu altii in lume, indesiertu vine cu elephantii, ca-ci plebeulu Fabriciu fi arata ce este insufletirea poporului romanu; dupa care elu, Pirhu a fostu silitu a marturisi, ca invingundu perdea, invingundu se devingea. Vediendu Pirhu ca de si ar castiga victori'a cu armele, in urma aru remanea numai singuru; deci s'a incercatu se corumpa pre Fabriciu; inesei aceste arme se tempira in virtutea romana si se fransera. Dupa ce Pirhu ducele celu mai mare alu tempului seu, dise despre oatea romana, ca cu asie legione insufletite aru supune lumea intraga¹⁷⁾ si despre Fabriciu, ca mai usioru este a misca soarele de pre calea sa, decatu pre Fabriciu de pre calea adeverului.¹⁸⁾ Asia unitu poporulu romanu, a supusu Sicilia, Africa, Macedoni'a, Syria si Greci'a.¹⁹⁾

Inse de orece tote in lume isi au capetulu loru, asia si acea concordia se curma. Derimandu-se murulu deintre patricii si poporu prin zidirea templului Concordiei, poporulu avu ocaziune de a se aventu chiaru si pana la cele mai inalte demnitati, si asia respirandu liberu totu poporulu romanu, a fostu tare, neinviasu si mare, pre care inca sub soare nici unu poporu nu l'a intrecutu, ba inca nici ca l'au ajunsu seu baremu apriatu. Asia e: elu prin Concordia fu mare si tare, inse contagiulu ce rode la radacinile libertatii, a redicatu unu altu muru negru intre patricii si plebe (poporu).

Familiele acele adeca, dein care a purtatu vre-unu membru vre-o demnitate inalta, s'au numitu nobile seu illustres, era celilalti seu numitu ignobili seu obscuro.

Intre acestia apoi se incepura din nou versarile de sange si revoltele interne. — Pre bietulu poporu er'a incepu a' lu apasa, a' lu incarca cu tributulu, poporulu cu ai carui fii au fostu supusu regii lumei, acuma devine objectulu batjocurei brutale a optimatiloru. Censoriu arunca fulgere pre capulu celoru ingamfati. Bietulu poporu innota in necasuri, era optimatii innotau in placeri si deliciu. —

Se scola ambii Grachii ca tribuni ai poporului, apara poporulu; optimatii inse in locu de a' i asculta, ii ucidu fora mila, si cu Semproniu Grachu macelodia si din poporu trei mii de omeni.

Plange si suspina poporule bunu, ca a cincea-ora esci orfanu si fora protectore!

Roma, ore asta ti e dreptatea?

Ceriulu nu pote indelungu suferi crime de acestea, si trimite o furtuna amerintiatore asupra urbei. Vinu Cimbrii si Teutonii, respescu totu si derima tote; inse Mariu fiiu dein poporu si protectorele poporului, sparge cu spad'a nuorulu acelu negru de pre orisonulu Urbei, respesce materi'a electrica destinata a cade asupra urbei; de aceea elu si fu numitu alu treilea Romulu.²⁰⁾

De aci spiritulu lui Romulu, Geniulu Urbei pare a fi intratu in Mariu, era contagiulu aristocratiei aboria in modu pestiferu dein pieptulu lui Sulla tiranului. Se lupta acestia ambii, Mariu si Sulla, ambii au partide insemnate; in urma cade caruntulu Mariu obositu si persecutatu de bal'a setosa de sange.

Plange si suspina poporule, ca a siesea ora ai remasu orfanu si fora protectore. Plange, dara nu despera, ca ceriulu nu te lasa. Vedi pe Sulla celu ce ve macela fora mila, ca pentru ur'a vostra ilu mananca viermii de viu, elu ajunge sorte tiraniloru fora mila.²¹⁾ Sulla, carneicele poporului, piere mancatu de vermi in tote partile trupului seu, era poporulu versa lacrimi crunte pentru parintii si protectorii pe carii ii avuse.

Geniu maretiu! de ce nu parascesci acestu cuibu alu fora de legiloru, de ce nu lasi Rom'a se cadia in

¹⁴⁾ T. Liv. lib. VI.

¹⁵⁾ ¹⁶⁾ Beck.

¹⁷⁾ In estu modu se a esprimatu si Napoleon celu mare despre ostasii romani Naseudeni, cari au fostu in servitiulu Austriei, dupa o serie de ani.

¹⁸⁾ Beck.

¹⁹⁾ Pütz, Beck si altii.

²⁰⁾ Beck.

²¹⁾ Beck.

¹⁾ Maiores nostri convenae pastoresque, quum in his locis nihil praeter silvas paludesque esset, novam urbem tam brevi aedificaverunt T. Liv. lib. V c. LVI.

²⁾ Multitudini tamen gratior fuit quam patribus... Trecentosque armatos ad custodiam corporis non solum in bello, sed etiam in pace habuit. T. Liv. lib. I. c. t.

³⁾ Fuisse tum quoque aliquos, qui discerptum regem patrum manibus taciti arguerent T. Liv. lib. I.

⁴⁾ Liciniu quodam auctore in jussu consulum in Sacrum montem secessisse . . . ibique sine ullo duce neque lacessiti, neque lacessentes se se tenuere (T. L. lib. II c. 32).

⁵⁾ Pavor ingens in urbe metuque mutuo suspensa erant omnia (T. Liv. ibidem).

⁶⁾ Sic placuit igitur oratorem ad plebem mitti Menenium Agrippam, facundum virum et, quod inde oriundus erat, plebi charum. (T. L. lib. II c. 32.)

⁷⁾ Vilhem Pütz.

ruine, se-o ajunga sörtea Trojei, Cartaginei, Atenei si a Spartei? de ce nu mergi cu poporul, cu iubiti tei in alta parte de lume si se-ti edifica apoi acolo cetate curata si nepatata de sange, din care se scoti ur'a personale, in care toti se fia frati, se zidesci virtutiloruu unu templu, asupra caruia tu Genie! se vighezi.

Geniulu inca totu nu se departa de urbe; elu va mai cerca odata se o scape de cutropire si se o faca urbe eterna.

Iunele Iuliu, numitu mai tardiu Cesare, de micu incepuse a face planuri diverse, cum si in ce modu aru potea imbunatati sörtea poporului, se rogä provedintiei fierbinte pentru poporul Ceriulu ascultandu rug'a i-a realizatu planurile. Si devenindu barbatu, in 60 de dile cuprinde Itali'a intr'ega. Poporul ilu alege de tribunu alu seu pre vietia. Elu inparte daruri nespuu de mari poporului fidelu.

Invingundu pre regii Egiptului, alu Numidiei si alu Pontului si intorcundu-se la Rom'a, era inparte bani intre poporu cu o liberalitate ne mai audita.²²⁾

Inse chiaru pentruca elu a protegiatu, iubitu si donatu poporului, chiaru pentru aceea a avutu sörtea partinitoriloru poporului: 80 de optimati conspira si la 15 Martiu a. 44 (ante de Ch.) nevalindu asupra lui in senatu, iau deschisu pieptulu pre douedeci si trei de locuri.

Genie maretiu! pana candu nu ceri dela ceriu dröpta respata pentruuciderea persöneloruu, in care te ivisi? pana candu nu vei cere pedepsa dröpta pentru persecutarea ta si a poporului teu?

Plange poporule, ca a 7 tea-öra esci orfanu, plange si suspina, versä lacrimi crunte, ca alti protectori nu vei mai avea döra in eternu in acösta cetate?

Mörtea acestui dein urma parinte alu poporului nu numai poporulu o a plansu, ci si insasi natura, chiaru si elementele au venitu in o turburare ne mai audita: pamentulu se deschidea, plöia si fulgere neusitate lovä casele in rendu, Tibrulu esundandu cu furia, ducea töte cu sine, case, ömeni si vite; era o intunecime, in catu se parea ca sörele si-a retrasu radiiele sale si nu mai voiesce a lumina si vivifica pamentulu, — se audiau cuvante secrete prin pöcuri; töte spiritele si umbrele strabune parea ca se audu vorbindu, amerintiandu si consultandu-se: cu unu cuventu, de astadata ceriulu au aretatu apriatu, ca inganfati aristocrati au facutu o crima, la care radieloruu solare li-au fostu rusine a privi. Förte frumosu descrie Virgiliu cele intemplate dupa mörtea lui Iuliu Cesare la finea Georgiconului.²³⁾

Asemenea amintesce Horatiu minunile intemplate dupa mörtea lui Iuliu Cesare in oda: „Iam satis terris.“ Prependu Rom'a caus'a acestei revolutiuni a elementeloruu, au luatü corpulu lapadatu alu lui Iuliu Cesare si intre lacrimi ferbinti l'au arsu in foru.²⁴⁾

Despre densulu dicu invetiati, ca aru fi scrisu Virgiliu si a V. ecloga, in care Cesaru figuräza sub numele de Daphne. —

Istori'a ne arata apriatu, ca cu Iulius Cesare incetara revoltele interne. Geniulu urbei pare a fi sburatu departe, departe ca o aura, — si a se fi asediatu pe unu infante, care infante prin ingeniulu si portarea sa atrase atentiunea Romaniloruu, era betranulu Nerv'a ilu adoptä de fiu si succesoru, ca prin ingeniulu seu se reinviie acum semi-impacatulü, sopitulü si in parte desolatulu imperiu mare romanu. Aceste töte se intemplara, ca-ci si ceriulu voiä asie. Ingeniosulu Trajanu, fara a urä si persecuta pe aristocratia, apara si partinesce pe poporu, si asia merita numele de: iubirea si desfaterea omenime. „Amor et deliciae generis humani.“ Elu mai antaiu spala pat'a cu care a fostu infectatu Domitianu numele Romanu . . .

Merge la resaritu a döu'a öra si nimicindu pre belicosii Daci, töta Dacia' o scalda in sange sacru de romanu, si asia o cumpara dela omenime . . . Apoi intorcundu-se la Rom'a in triumfu, vine a treia-öra in Dacia, la mosia sa cumparata, si luandu cu sine pe

²²⁾ Putz.

²³⁾ „Ille etiam extincto misertum Cæsare Romam „Cum caput obscura nitidum ferrugine textit, Impiaque „æternam timuerunt sæcula noctem.“

„Vox quoque per lucos vulgo exaudita silente „Ingens, et simulacra modis pollutata miris Visa sub „obscurum noctis, pecudesque locutæ: Infandum! sistunt „amnes, terræque dehiscunt: Et maestum illacrymat „templis ebur aeraque sudant.“

²⁴⁾ Gyuris Antal interpr. Bucoliconului.

bunulu poporu, pre acelu poporu, pre care l'a aparatu Romulu, Cassiu, Manliu, Grachii, Mariu si in urma Iuliu Cesare, a venitu cu elu departe, departe de löganulu dulcei sale mame, a Romei, a venitu la resaritu, in Dacia.

Noi, romanii dela resaritu, suntemu aceia, pentru cari a moritu aparandu-ne Romulu, Cassiu, Manliu, Grachii, Mariu si in urma Iuliu Cesare. Stramosii nostrii au fostu poporulu acela, cu care Rom'a a supusu odata lumea intr'ega. De candu amu venitu noi din Italia, poporulu ei nu se numesce pre sene Romani, ci Italiani; ei in locu se repörte invingeri stralucite, se sbuciuma intre sene, debilitandu-se reciproke. Cumca in pieptulu poporului romanu este virtutea invingatoriloru lumei, ni-o spunu evenimentele triste ale secliloru trecuti. Ni-o spunu bataia dela Calugareni, ni-o spunu nimicirea Tatariloru dela Borsia din Marmatia; östea regelui Bela e luata la fuga, nimicita si alungata de Tatars; ör nisce romani simpli nimicescu cu totulu pre aceia, cu cari östea unu rege nu potü se sustina lupta! Cumca noi suntemu stranepotii invingatoriloru lumei, ni-o spunu evenimentele mai nöue dela Plevna etc. — Ba nu numai atata, ci despre noi se-a esprimatü chiaru asie Napoleonu I. cum se-a esprimatü Pirhu despre strabanii nostrii: ca cu asie ostasi aru-fi in stare a supune lumea.

Despre ostasii romani se-a esprimatü si augustissimulu nostru Imperatu-rege, inca in anulu trecutü, cu ocaziunea manevreloruu dela Bruck. Asemenea se-a esprimatü si gloriosulu Archiduce Albrecht mai de multe-ori despre ostasii romani, cu cea mai mare recunoscentia despre virtutea si curagiulu loru.

Roma abia acum incepe a ne marturisä, ca suntemu in connexiune de sange cu ea, prin vöcea unu Pepoli si a altora.

Suntemu aici dara de una serie de secli si amu spalatu crimele Romei inganfate prin suferintiele nöstre seculare, in catu cu totu dreptulu se pöte si se-a potutu aplica la noi dicerea clasicului poetu: „Poenas lues immeritas Romane!“

Si öre pentruce au fostu asie aspre pedepsele acestui poporu martiru? Pentru aceea, ca se arete Ceriulu, catu de aspru pedepesce crimele parintiloru in fii si stranepoti; se ne dea de exemplu popöraloruu, si pre noi din trecutulu nostru se ne invetie a fi justii si ecuitabili.

Astadi si-au pusu ochii asupra nöstra domnii dileloru nöstre, si cu totu pretiulu voiescu a ne preface in elementulu loru. Dovedi suntü legile proieptate; inse öre succedele-va ori nu, nu scimu.* Noi inse suntemu tari in credinti'a nöstra, ca geniulu Romei vechi si alu poporului romanu si de asta-data ne va salva, cum ni-a salvatu pana acuma de amalgamarea in Rusi, Unguri si Nemti, carii cu totii s'au aruncatu asupra nöstra in seclii trecuti, ca se ne prefaca in elementulu loru. Se pöte ca döra pe atunci ar fi fostu mai usioru; inse acuma cu multu e mai dificulu a se intempla asie ceva: e deficulu, pentru-ca noi avemu pe partea nostra nu numai virtutea innascuta, nu numai numele gloriosu de Romanu, nu numai Geniulu potinte alu poporului Romanu, ci chiaru si justitia divina e in partea nöstra, care pre cei asupritorii ii amerintia cu pestilentia si furtune grele, cu calamitati enorme; prin cari semne pare ca le dice din ceriulu inaltu: „Nu tindeti manile vöstre inpie asupra alesiloru miei!“

Armenopolitanulu.

Bibliografia.

— Invitare la prenumeratiune. Domnulu Georgiu Popu, secretariu de finantie si presiedintele oficiului pentru mesurarea competintiloru din Alb'a Julia, a compusu unu opu numitu „Indreptariu practicu“ in töte causele finantiale, pre bas'a legiloru si ordinatiuniloru valide in tempulu presente.

Oplu acest'a e destinatü intru adeveru a implé un'a dintre cele mai mari lacune ale literaturii romane, dandu-ne desluciri asup'a intrebariloru, cari in töta diu'a ne atingu, si asupra caroru pana acum in limb'a romana nu a esistatu nice celu mai micu manualu. Cine dintre noi nu are de facutu cu trebi finantiale, si cine

*) Ba scimu förte bine, dela noi insine si dela Europa intr'ega, care chiaru si acuma, facia cu incercarile presente, ne asigurä din töte partile, ca nu le va succede sub nici o conditiune si in nici o inpregiurare. De aci inse nici decumu nu urmedia, ca noi se ne lungimu cu faci'a la söre.

Red. Obs.

este, carele se nu fia simtitu de mii de ori lips'a unui atare opu, vedindu ca nu numai inteligenti de pre sate, dar nice advocati si amplotii de prin orasie de multe ori nu sunt in stare ai dá desluciri in afaceri de aceste; cäce nice la acestia nu le stau töte legile si ordinatiunile finantiale spre dispositiune. VEDIENDU cu bucuria ca oplu d-lui G. Popu este compusu cu deplina conosciinta de lucru si intocnitu din töte punctele de vedere asia, incatu tiparirea lui este de folosu förte mare pentru publiculu nostru, subscris'a Tipografia cu placere a primitu asupra'si sarcina edarii. Oplu acest'a preste totu va tractä, dupa o introducere scurta despre conceptulu sciintiei finantiale, despre economi'a de statü, modulu stabilirei budgetului de statü, si despre datoriele statului, — urmatöriele capitule:

Partea I. Däriile directe. I. darea de pamentu; II. darea de case; III. darea de castigu; IV. darea bailoru; V. darea instituteloru cari au se faca computu publicu; VI. darea dupa venite si camete; VII. darea suplementaria (crescamentulu); VIII. darea pentru venatu si dupa pusci; IX. däriile de luesu.

Partea II. Däriile de consumu. X. darea de spiritü si vinarsu; XI. darea pentru consumulu de vinu si carne.

Partea III. Monopölele. XII. Tabaculu; XIII. Sarea.

Partea IV. Competintiele. XIV. Essenti'a contractelorü cu tota speci'a de formularie; XV. Legea despre testamente cu diferite formularie; XVI. Procedur'a cartii funduarie, cu diferite formularie.

Aceste trei capitulesunt lucrate din partea D-lui advocatu Georgiu Filipu din Alb'a Julia, unulu dintre cei mai practici juristi din tiära.

XVII. Competintiele si ecivalentulu cu totu soiulu de esemple. XVIII. Timbrele, dupa brosiur'a edata de autoru in limb'a magiara, compusa intr'unu modu pana acumu neindatinatu, practicu si usioru; XIV. Legea si ordinatiunile referitorie la administrarea därilorü; XX. Prescriptele referitorie la administrarea competintiloru, timbreloru si a ecivalentulu.

Indicele generalu. Precum se vede din specificarea de mai susu, in oplu acest'a se voru tractä dara intrebarile, cari atingu mai de apröpe pre contribuabili, si asupra caroru pana acum am fostu mai cu totulu neorientati.

Materialulu pertractatu e mare si asia oplu anca va fi voluminosu, spicuitu cu o multime de tabele, formularie etc., cari ingreuiedia multu pretiulu dinsului.

Pentru-ca totusi se si'lu pöta procurä si cei cu midilöce mai restrinse, va esi in brosiure lunarie, alu caroru pretiu se va numerä din partea prenumerantiloru succesive.

Fia-care brosiura va cuprinde celu puçinu 3 cöle octavu mare si va costä cu portulu postale 30 cr.

Preste totu voru fi 6-7 brosiure.

Brosiur'a I va esi in 20 Martiu, a 2-a in 20 Aprile, si asiä mai incolo, totu in a 20 di din fia-care luna, pana la completarea oplui.

Prenumeratiunea se face pentru primele 4 brosiure de odata cu 1 fl.

Pretiulu celoru din urma 3-4 brosiure se va indicä pre invelitorea brosiurei a 4-a din seri'a prima. Elu va depinde dela numerulu prenumerantiloru, inse la nice unu casu nu va fi mai mare — a proportiune — decätü alu seriei I.

Domnii colectanti voru primi dupa 8 esemplarie platite alu 9-lea ca premiü.

Banii se potü tramete mai lesne prin asemnatiuni postale. (Posta utalvány).

Domnii colectanti suntü rogati, ca celu multu in 14 dile dupa primirea invitärei acesteia se binevoiesca a reintörnä listele de prenumeranti, ca editur'a se se scia orientä asup'a numerulu esemplarielorü tiparinde, ca-ce esemplarie superflue si pentru negotiatoritu in bolte nu se voru tipari.

Töte epistolele, cari atingu partea literaria a intreprinderii, suntü a se adresä autorului in Alb'a Julia. (Gyulafehervár).

Epistolele cu prenumeräri si cari atingu editur'a, suntü a se adresä editurei subscrise. — Blasiu in 12 Martiu 1879.

Tipografi'a Seminariale.

Din parte-ne recomandamü onor. publicu cu töta caldur'a acösta carte förte utila si de mare inportantia pentru viati'a publica si privata.

Morburi de pieptu si plumani

de ori-ce natura se curäza siguru prin

Allopulu de plante Schneeberg a L. Wilhelm

pregatitu dupa prescrierea medicului, si se capeta de la Franz Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen. Suculu acest'a s'a doveditu de bunu pentru dorerile de grumazu si pieptu, gripa, ragusiela, tusa si troгна. Multi cumperatori marturisescu, ca numai suculu acestui-a au a-si multimi somnulu placutu.

Escellentu este suculu acest'a, ca preservativa pe tempu negurosü si aspru.

In urm'a gustului förte placutu copiiloru este folositorü, celui-ce suferu de plumani inse, o treubintia; cantaretiloru si oratoriloru contra vocii inchise seu ragusite, unu midilöcu necesariu.

Multime de atestate confirma cele de susu: Cea mai clara dövedä despre effectulu extraordinariu alu acestui sucu este, ca cons. de curte de d. prof. Gppolzer, rectorulu magn. la universitateä c. r. diu Vien'a, ilu folosese cu celu mai bunu succesu in spitalu, precumu si la persöne private.

Asemene s'a aflatu recomandabilu si a prescriu adese suculu acesta de multü alti medici indigeni si din strainatate.

Pentru dövedirea celoru afirmate reproducemü urmatöriele scrisori recunoscutöre:

Testimoniu.

Fiiulu meu de siese ani Franciscu a suferitu optu septemani in tusa magaräsa in asia mesura, in catu me temeam ca nu cumu-va se se innee; intru ace'a a slabitu cu totulu si a fostu atätu de debilitu, in catu abia stä pre petiöre. Atunci mi-s'a recomandatu allopulu de plante de Schneeberg, si multiamita acestui midilöcu minunatu, indata dupa intrebuintarea primei sticle a mai incetatu tusa, dupa a döu'a sticle cautä bano afora copilulu, a venitu la potere si de atunci e deplinu sanetosu. — Si fetiorulu meu celu mai mare a scapatu in cätäv'a dile, prein midilöculu acest'a, de o tusa mare si ragusiela.

Deci cu multiamita sincera estradatu acestu testimoniu, pentru curarea rapede si miracölösa a copiiloru mei si dorescu ca acestu midilöcu se devina cunoscutu si folositu in töte partile prein omenimea suferinda.

F'latz, 6. Martiu 1855.

Anton Just.

Laurentiu Scheibenreif, primariu.

Onorate Domnule!

Te rogu a-mi mai tramite cätü mai in graba inca 4 sticle dein renumitulü D-tale Allopulu de planta, dupa folosirea aloru 2 sticle aflu ca doreru de pieptu si gutu, pre cumu si respiratiunea scurta se micösiöza pre di ce merge, pentru ace'a me

adresezu astadata de a dreptulu la D-Ta, in sperarea de a capatä dein celu mai prosperu. Acludu 5 fl. m. c.

Cu töta stim'a se subsömma

Heinrich Bock, chirurgu.

Münchret langa Ostrang, 23. Febr. 1859.

Testimoniu medicale.

Allopulu de plante Schneeberg este unu medicamentu förte usiatoriuu pentru doreri de pieptu, asthma, hectica, tusa, cataru, si este de recomandatü in casuri de astfeliu de bölo.

Hohenmauth, 25. Ian. 1858. Dr. Feschl.

D-lui L. Cantily, apotecar in Graz.

Onor. Die! Folosindu in desiertu diferite midilöce pentru doreru de pieptu, de carea suferiam greu de 2 ani, am cercatu si cu o butelia de allopulu de plante Schneeberg anuntiatu de d-ta, care se pöte recomandä pe siguru la toti hecticii; pentru-ca, dupa intrebuintarica celui d'antaiu exemplariu amu sentitu usiorare, si dupa-ce am mai cercatu cu 2 sticle din acösta medicina minunata, sanatatea mi se restaurä pe deplinu. Multiamindu-si Dlu meu, din töta änim'a, remanu alu D-tale servitoriu cu totu obligatu

Graz, 3. Febr. 1857.

W. J. Pock.

Domnulu meu!

(21) 33

Dupa ce prin intrebuintarea allopului d-tale amu scapatu cu totulu de tusea mea si de ragusiela impregnata cu aceea, de care suferiam septemani si totu odata in urmareä binefacutöreloru rezultate ale acestui allopulu minunatu de plante mi-am recastigatu si vocea de mai nainte, me sentiu förte obligatu a Ti multiami din töta anim'a pentru acösta inventiune salutarä, cum si a recomanda acösta medicina probata, dupa a mea convictiune, la toti cätü suferu de pieptu si mai vertosü cantaretiloru. Cu perfecta stima

Peisching, 25 Juniu 1857.

Joanu Bauer.

docente.

Informatiunea despre folosire se alatura la fia-care sticle. Pretiulu unei sticle 1 fl. 25 cr. v. a. Pachetarea se computa cu 20 cr.

Depositulu principale la Franciscu Wilhelm apotecariu in Neunkirchen.

Allopulu de plante genuinu se mai äfia in Sabiu: Friedrich Thalmayer, comerciantu.

Aradu: F. Tones & Comp.

Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu.

Alba-Julia, Juliu Fröblich, apotecariu.

Clusiu: Ed. Valentini, apotecariu.

Braslovu: Ferd. Jekelius, apotecariu.

Sighisior'a: J. B. Teutsch, comerciantu.

Dar' ne potemu noi ôre imaginá ca vomu fi in stare se inpedecamu libertatea poporatiuniloru de pe peninsul'a balcanica? In fine acésta libertate totusi va invinge cu tôte dificultatile ce i se opunu. Tractatul dela Berlinu a inpartitu Bulgari'a in doue parti, dar' eu sunt convinsu, ca in necazulu tractatului dela Berlinu cele doue Bulgarii se voru uni, tocmai asia precum in necazulu tractatului dela Parisu s'au unitu Moldov'a si Valachi'a intr'o Romania.

Aceea ce s'au creatu pe peninsul'a balcanica in urm'a resbelului ruso-turcescu, Europ'a nu o mai pôte nimici. Déca coalitiunea in contra Rusiei nu s'au potutu face candu ea se aflá inaintea portiloru Constantinopolei, apoi ea de aci 'nainte nu se va mai putea face nici-odata.

Nu comitele Andrassy a modificatu pacea dela San-Stefano, ci principele Bismark, dar' situatiunea intre Germani'a si Rusii'a mai curendu séu mai tardiu trebuie se se clarifice. Se crede, ca Rusii'a a fostu slabita prin resbelulu orientalu, inse marele imperiu cu o poporatiune de 90 milioane, care pe fiacare anu se inmultiesce cu unu milionu — nu pôte fi slabitu asia lesne. Se ascrie comitelui Andrassy cá unu meritu, ca au despartitu Serbi'a de Muntenegru, ca densulu au inpedecatu incorporarea cu Bosni'a si Hertiegovin'a. Dar' in schimbu pentru acésta in nemidlocita apropiere de Serbi'a se afla unu principatu alu Bulgariiei, de trei ori mai mare cá Serbi'a si asia pe peninsul'a balcanica se afla actualmente trei principate slavice, care se voru ajutá in modu reciproc.

Fatia cu o astfelu de situatiune nu pôte fi in interesulu Europei cá ea se inpedece desvoltarea acestoru principate, ci din contra este in interesulu ei, cá se le sprijinesca. Ele ce este dreptu nu voru luá nici-odata o pozitiune ostila fatia cu Rusii'a, dar' este de ajunsu, cá ele isi apara independenti'a lor si cá nu voru se se contopésca cu Rusii'a.

Ungari'a si elementulu magiaru are mai pucina cauza de a se aratá ostila catra poporatiunile peninsulei balcanice. Pericolulu pentru elementulu magiaru nu jace in independenti'a acestoru poporatiuni, ci in altu-ceva. Déca Austri'a voiesce se face o politica orientala pe o scara mai larga, apoi mai curendu séu mai tardiu ea trebuie se se intieléga cu Rusii'a si atuncea ea trebuie se si schimbe si sistemulu seu internu si se dea elementulu slavicu acea pozitiune ce i compete. Si atuncea s'ar putea intemplá cá dualismulu se fia inlocuitu prin federalismu. Acésta nu se va intemplá, pana candu va fi ministru comitele Andrassy, dar' dejá despre comitele Andrassy se pôte dice, ca elu nu inpinge, ci este inpinsu. Trebuie cá cineva se cunosca politic'a austriaca. Acésta politica nu este nici-odata nationala, ci ea se acomodédia inpregiurariloru si ea pôte fi o politica germana, magiara dar' si slavica. Si slavica pôte deveni, pentru ca intrég'a cestiune orientala este o cestiune slavica. Comitele Andrassy pôte se cadia si inpreuna cu elu sistemulu intregu.

Deocamdata — nu vorbescu pentru viitoru — cestiunea orientala a Austriei este anti-slavica si pentru ca si ocupatiunea este indreptata in contra intereselor slavice, pentru aceea din punctulu meu de vedere, eu nu o pociu aprobá si nu pociu primi nici tractatul dela Berlinu — si acésta nu din cauza ca acestu tractatu nu ar fi validu si fara consimtiementulu parlamentului, ci pentru ca prin proiectulu guvernului eu vediu punendu-se totu-odata cestiunea de incredere si eu n'am nici o incredere in acestu guvern.

Ocupatiunea Romaniei.

In calitatea sa de magnatu alu tierei si membru alu delegatiunii dualistice Archiepiscopulu mitropolitu Mironu Romanulu intreba deunadi pe ministrulu de externe comitele Juliu Andrassy in una din sedintiele publice, daca este adeveratu, cá se lucra pentru inpartirea statului Romaniei intre cele doue poteri mari vecine Rusii'a si Austri'a. Respunsulu ministrului de externe datu mitropolitulu romanescu in acésta cestiune de inportantia suprema este cunoscutu. Ministrulu declara cá nu scie nimicu de unu planu cá acela, cá nu i s'a propusu de catra nimeni, nimicu in sensulu acesta, si cá sunt numai vorbe de ale pressei periodice. Asia scie dn. comite Andrassy dintru inaltimea sa, in care se afla cá ministru de externe; noi inse cestilalti moritori, carii cu voia fora voia, venim in atingere de tôte dilele cu compatriotii nostri in Vien'a, in B. Pest'a cu membrii ai cameriloru legislative si cu plutocrati, proprietari de mosii si cu comercianti, nóue ni se arata lucrurile cu totulu altumintrea. Du-mi-te in B. Pest'a, stai de vorba cu deputati din ori-care partida ti se va intemplá, si vei audi din tôte partile dicundu-ti-se: Nici de falimentulu de statu, nici de planslavismu altu midlocu de scapare nu mai este, decâtu unificarea Romaniei cu Ungari'a. Pana aci unii totu mai pro-

testá dicundu, cá chiaru Moldavo-romanii de aru vrea, unguiloru nu le trebuie Romani'a, cá-ci si asia au romani prea preste mesura multu. Astadi acea parola a remasu de ceea ce fusese ea din capulu locului: faciaria, masca. De aci se pôte esplicá si aplausulu ce castigá deputatulu M. Jokay, renumitulu publicistu, in debaterile ce decursera dilele acestea asupra inarticularei tractatului dela Berlinu. Oppositiunea combatea ocupatiunea Bosniei si a Hertiegovinei; atunci inse Jokay replicá la cei 150 membri ai opositiunei: Candu amu fi mersu se ocupamu Romani'a, atunci sciu cá nu ati fi avutu nimicu in contra cheltuéli milioaneloru. Acea observatiune fu primita cu mare placere de catra maioritatea camerei legislative, din cauza cá Jokay vorbise dupa cugetulu tuturoru acelora, carii fóra incorporarea Romaniei nu mai vedu alta mantuintia. Acestu apetitu a crescutu preste mesura de unu anu incóce, adeca de candu lumea trebui se se convinga, cá si romanii din Romani'a se sciu bate, cá ori-care alti soldati din Europ'a.

Comitele Andrassy nu pune nici unu temeiu pe scirile diarielor respandite in acésta materia. Nici altii nu punu nici unu temeiu pe scirile aduse de unele diarie; dara press'a, publicitatea européna e representata prin mai multu cá 13 mii de foi periodice, care cadu sub classe si cathegorii diverse, pe care publiculu celu luminatu le cunosce si scie se aléga binisioru intre organe de publicitate oficiali, oficióse, ministeriali, de persóne, platite din fonduri de dispositiune, sau din fondurile reuniunei partide, ori de catra plutocratia, cá se'i ajute la operatiuni finantiali, sau organe cu totulu independente. Asia in Ungari'a se scie prea bine, ce insemna si pe cine reprezenta Pester Lloyd. Asemenea candu unu Pesti Napló (diariu de Pesta) declara de repetite-ori in primul din 25 Mart. Nr. 75: Ungari'a are trebuintia fórté mare de Romani'a, dara si mai mare lipsa-are Romani'a de Ungari'a; de aceea archiereii romani si inteligenti'a romanésca se nu se oppuna la magiarisarea scólororu si se incete cu propagarea urei, cá vomu avea trebuintia unii de braciele altora, atunci la noi se scia cá acésta este vocea aristocratiei magiare de tôte rangurile.

Daca mai diferu partidele asupra cestiunei acesteia in ceva, apoi aceea este mai multu numai in privinti'a Moldovei. Unii adeca credu, cá Moldov'a nu se va tinea pentru Ungari'a, ci va trece la Rusii'a, cá concessiune ce i s'ar face din partea monarchiei nóstre; altii din contra nu vedu nici unu folosu si nici o securitate in viitoru, daca s'ar incorporá numai Munteni'a. Cu alta ocaziune vomu comunicá temeiuirele partidei kossuthiane pentru ocuparea si incorporarea Romaniei.

Corespondentie particulare ale „Observatoriului“.

— Sibiu in 18/30 Martiu 1879. Permeteti-mi, ve rogu domnule redactoru, cá se ve descriu pe scurtu decursulu sedintiei Sinodului protopresbiterialu din tractulu Mercurei, ce s'au tinutu in 12/24 Martiu a. c. sub presidiulu dlui adm. prot. I. Drocu; si acésta din simpla cauza, cá-ci astadata numit'a diua a fostu o serbatóre rara, o adeverata di de bucuria si mangaiere.

Dupa finirea santei liturghii, la care au asistatu mai toti membrii sinodului, se adunara toti in sal'a cea mare din casele dlui Macelariu, unde pe la 11 ôre susu numitulu domnu administratoru prin o cuventare potrivita, plina de insufletire si mangaiere, declará sedinti'a de deschisa, cetindu totu-odata si programulu objectelor ce au a se pertractá in acésta sesiune.

Adunarea alege de notariu alu sinodului pe dlu B. Greavu si dupa aceea o comisiune de 3. pentru verificarea membriloru alesi pentru periodulu venitoru, care retragunduse in sal'a laterala pentru cercetarea actelor, dupa scurtu timpu prin raportoriulu ei propune verificarea tuturoru deputatiloru alesi, ce se si primesce, si constatandu-se numerulu membriloru de facia, sinodulu se declara capace de a aduce concludu valide.

Obiectele principali ale acestei sesiuni au fostu alegerea comitetului de 12 membri, si a epitropiei protopresbiteriali, carii la propunerea adv. Dr. N. Olariu se si primescu cu unanimitate si anume in comitetu dintre preoti: Predovicu, Craciunu, Oprianu si Oprisiu; dintre mireni dnii I. Macelariu, I. Greavu, B. Greavu, N. Ciugudeanu, I. Oprianu, Dr. Albu, I. Orastianu si D. Ivanu; éra in epitropia par. Alamoreanu, T. Dragomiru si I. Iridonu.

Dupa acésta s'a desbatutu infintiarea unii fondu alu acestui tractu, si cu facerea proiectului referitoru la acestu fondu, s'a incredintiatu susu citatulu comitetu.

Au urmatu dupa acésta raportulu presidiului despre starea bisericiloru, scólororu si fonduriloru acestoru, precum si despre calificatiunea, ce posedu preotii si invetiatorii din acestu tractu. In catu ne amu potutu face notiie, insemnamu, cá numerulu totale alu acestui protopopiatu este 30,000, cá biserici se afla in tôte comunele, dara cá dintre cele 31 comune in 10 nu se afla scóla auumita; cá portarea preotiloru si a invetiatoriloru preste totu e fórté multumitóre, si cá din anulu trecutulu pana acuma tractulu acest'a in tóta privinti'a au inaintatu. Dlu administratoru, dupa modest'a nóstra parere, ar face unu serviciu bunu onor. publicu cetitoriu, publicandu acestu raportu interesantu, care a multumitu pre deplinu pre intregu auditoriulu.

Dupa deliberarea asupra mai multoru afaceri curente, la propunerea par. I. Craciunu spriginuta din partea d-niloru I. Macelariu, Dr. N. Olariu si amplificata din partea acestui din urma, sinodulu in unanimitate decide cu multamire, cá in facia evenimenteloru petrecute nu de multu, si luandu in considerare energie'a intreprindere a Escelentiei Sale Par. Metropolitu facuta la tronulu Maiestatii Sale, pentru a ne scapá si mantui de pericolulu obveniendu, ce ne amenintia biseric'a, scól'a si prin urmare natiunea prin proiectulu de lege pentru introducerea limbei magiare in scólele populare, a substerne Escelentiei Sale Par. Metropolitu Mironu

Romanulu o adresa de incredere si multumire pentru pasii facuti. Compunerea acestei adrese, care se alaturédia aici si pe care ve rogu a o publicá, se incredintédia avocatulu din Sibiu Dr. N. Olariu, si totu-deodata se alege o deputatiune de 7 membrii, cari se o substérna.

Cu acestea presidiulu inchide sedinti'a prin o cuventare scurta, éra in numele sinodului i multumiesce par. I. Predovicu.

Adress'a susu citata s'a si prezentatu in 17/29 Martiu prin deputatiunea respectiva, cu care ocaziune dupa o cuventare din partea conducétoriului deputatiunei, Escelentia Sa primindu pre deputati cu cea mai mare afabilitate, a binevoitu a responde cam urmatórele: „Me bucuru dniloru si fratiloru, cá pasiulu meu facutu cu ceialalti condeputati la tronulu Maiestatii Sale au aflatu resunetu si spriginu in tôte partile. Me bucuru indoitu, cá sinodulu tractului Mercuria au aflatu de bine a'si aduce multumirile sale si deosebitu cá corporatiune, ce e unu nou impulsu pentru mine a pasi mai departe pe calea apucata. De si pôte rezultatele de pana acuma nu au fostu de totu multumitóre pentru noi, totusi se nu desperamu, cá-ci chiaru candu acestu proiectu ar deveni lege, poporulu nostru, cum au sciutu pana acuma de sute de ani, va sci si in viitoriu, a evitá si departá dela sine ori-ce faptu si ori-ce intentiune, ce iar putea periclitá esistenti'a sa. Ve multumiescu inca odata, si ve rogu a duce binecuventarile mele mandantiloru domnielor vóstre.“

Dupa aceea deputatiunea s'a prezentatu si la Illustritatea sa dnulu Vicariu metropolitanu N. Popea, precum si la dnu adv. P. Cosma, spre a le multumi asemenea; cestu din urma respunde intre altele: „Ve multumiescu dniloru si fratiloru; meritele in acésta directiune in prim'a linia suntu a le conducétoriloru, noi cestialti amu fostu numai gregari, totusi mie cá deputatu dietalu mi se va dá ocaziune a luptá inca si in parlamentu contra acestei amenintari.“

In fine observu, cá deputatiunea constatóre din cei subscrisi in adresa, au remasu pe deplinu multumita cu primirea avuta. Inchieiu cu acea dorintia, cá inteligenti'a nóstra, si reprezentantii nostri din tôte tracturile si din tôte unghiurile, unde numai se afla romani in acestu imperiu, voru starui din tôte poterile a se opune si a combate ori si ce atentatu, ce s'ar intreprinde in contra esistentiei nóstre nationale.

Marginénulu.

Lasamu se urmedie aci textulu adresei despre care vorbesce corespondenti'a nóstra de mai susu:

„Escelenti'a Vóstra
Inaltu Prea Santite
Archiepiscopo si Metropolitu!

„Pana candu popórale se aflau inca adormite in somnulu greu si inlitoriu alu sclaviei, care caracterisedia secolele barbarismulu si a le despotismulu feudal, omenimea si prin urmare si individulu singuraticu éra lipsitu de ori ce dreptu, chiaru si de acela alu apararei sale legitime.“

„Societatea omenésca a trebuitu se tréca prin unu procesu de reforme radicale, ale carei fase si stadii ni le au pastratu istori'a, pana candu popórale subjugate, otielindu-si poterile lor prin lupte crancene si sangeróse, se vina la cunoscenti'a demnitatiei lor.“

„Prin acele lupte popórale desteptate din letargi'a loru seculara, incepura a se simti pre sine cá individualitati de sine statatóre si indreptatite a'si manifestá si a'si apará esistenti'a loru individuala.“

„Mediulu prin care se manifestédia individualitatea unii poporu este: limb'a sa nationala, acelu tesauru nealienabilu, pe care l'au ereditatu o generatiune dela ceealalta, in decursulu secoliloru.“

„Déca vomu aruncá o privire, fia ea ori catu de fugitiva asupra sórtei tuturoru poporiloru, care au jucat unu rolu pe acestu pamentu, vomu fi isbiti de o aparitiune fórté caracteristica si instructiva, care este: cá tôte acelea natiuni, care in lupt'a lor pentru esistencia si-au perdutu limb'a, au si disparutu cu totulu de pre fati'a pamentului, cá si o picatura de apa in oceanulu nemarginitu.“

„Indata ce unu poporu au renuntiatu la esistenti'a sa, si-a perdutu individualitatea sa si prin urmare nationalitatea sa, care ilu deosebiá de celelalte popóra conlocutóre.“

„Secolulu nostru a fostu si este inca numitu cu predilectiune secolulu nationalitatiloru, asia precum secolulu trecutulu a fostu numitu acela alu libertatii, alu egalitatii si alu fratietatii.“

„Escelentia!

„Mare si sincera a fostu bucuri'a si mandri'a natiunei intregi, precum si a nóstra acestoru subscrisi in acésta adresa, candu veduramu, cá petrundu de marea si sublim'a missiune apostolica, la care ati fostu chiamatu si dandu-ve contu despre pericolulu, ce amenintia esistenti'a limbei si a bisericei nóstre nationale, v'ati pusu in fruntea episcopatulu nostru gr. or., pentru cá arborandu sacrulu stindardu alu libertatii nationale, se mergeti cu pasi firmi, cu fruntea inaltata si cu ánim'a palpitandu de amorulu de patria si de natiune, si se protestati cu voce tare la tronulu Maiestatii Sale in contra atentatulu si a lovitorei mortale, ce se prepara din partea guvernulu ungurescu in contra nóstra.“

„Fiti siguru Escelentia, cá acésta fapta, prin care ati probatu inca odata curagiuulu si devotamentulu ce ve caracterisedia, v'au castigatu unu nou si neperitoriu titlu la stim'a, veneratiunea si iubirea intregi natiuni, — eara vocea Escelentiei Vóstre, care a fostu fidelulu intrepreru alu vointiei unei natiuni intregi, au aflatu re-

sunetulu celu mai caldurosu in ânele tuturoru romaniloru, pre alu caroru spriginu moralu si intelectualu veti potea contâ in totudéuna."

"Sinodulu protopresbiteriale alu tractului Mercuria uninduse pre langa manifestatiunile dejâ facute din mai tôte partile archidiecesei, vine prin acésta a'si esprimâ omagiile, felicitările si deplinulu seu consimtiementu pentru inportantulu pasiu, pe care l'ati intreprinsu, pentru apararea santei nôstre cause, si a Ve rugâ totu-deodata, cá si de aci inainte se perseverati cu energi'a si constanti'a de pana acuma pre calea apucata, care pentru natiunea si biserice'a nôstra este unic'a salvatore, si care pentru aparatoriiloru loru este si va fi si aceea a nemoriei si gloriei."

"Se traiesci Escelentia la multi fericiti ani."

"Ai Escelentiei Vóstre prea plecati si devotati credintiosi si fii sufletesci."

Din siedinti'a sinodului protopresbiteriale alu tractului Mercuria, tienuta in 12/24 Martiu 1879.

Plenipotentiatii sinodului: Joana Drocu adm. prot., Joana Predoviciu deputatulu Ocnei, Joana Macelariu deputatulu Mercurei, Nicolau Ciugudeanu deputatulu Poienei, Jacobu Greavu deputatulu Topârcei, Dr. Nicolau Olariu deputatu din Poiana.

A siésea adunare generala ordinaria a institutului de creditu si de economii „Albina“,

fnuta in 28 Martiu 1879.

Dupace on. d. presiedente consiliariu Jacobu Bologa deschise siedinti'a adunarei generale prin unu cuventu scurtu, conformu §-lui 26 din statute, se constata presenti'a legale a 41 de actionari, carii atatu pentru person'a ddloru, cá proprietari de actiuni, cátu si prin procura primita in sensulu statuteloru, dela alti actionari absentii, representâ 1216 actiuni de câte 100 fl. cu 308 voturi, prin urmare adunarea generale din estimpu fu cercetata multu mai bine decâtu a 5-ea, cea din anulu 1878, candu 38 de actionari presenti au reprezentatu numai 403 actiuni cu 149 de voturi. Estimpu se potea se fia si mai multe voturi, daca nu se intemplâ, singuru din trecere cu vederea a respectiviloru §§-i de statute, cá unele plenipotentie se fia produse numai dupa deschiderea siedintiei, constituirea ei si citirea raportului, éra 20 de voturi se affâ in manile a doi teneri bravi, pâna acum inse minoreni, casu prevediutu in legea comerciale. Decursulu lucrariiloru acestei adunari generale si rezultatele se voru vedea din processulu verbale, pe carele directiunea are se'lu inpartia thiparitu la toti ddni actionari. Activitatea de preste anu a institutului este coprin-sa in raportulu directiunei care suna:

Onorabila adunare generale! Avemu onórea de a Ve presentâ rezultatulu operatiuniloru societati nôstre in anulu alu siésea alu esistentiei sale si a Ve supune compturile respective.

Precum administratiunea D-Vóstre la tote darile de séma din trecutu a fostu, cum raru s'a intemplatu altoru societati in acelu-asi timpu de crise neinterupte, in placut'a positiune de a Ve aratâ unu progresu crescându alu institutului nostru, asemenea avemu astadi bucuri'a de a constata, cá anulu 1878 a intrecutu cu rezultatele sale bune pe toti anii precedenti.

Ve veti convinge despre acésta din bilantiulu affatu in manile D-Vóstre, cum si din urmatoriulu tablou precisu alu situatiunei societati nôstre, aratandu cu demenuntulu desvoltarea si rezultatele fia-carui ramu de operatiune in probe.

I. Depuneri.

Cu finea anului 1877 erau la institutu	
466 depuneri in suma de	fl. 431,093.90
In decursulu anului 1878 au mai urmatu	
288 in suma de	fl. 372,337.45
astmodu totalulu acestui ramu in 1878 a fostu de	
754 depuneri in suma de	fl. 803,431.35
din aceste s'au radica in decursulu anului	
188 depuneri in suma de	fl. 317,908.60
remanendu starea loru cu 31 Decembre 1878 de	
566 depuneri in suma de	fl. 485,522.75
prin urmare cu fl. 54,428.85 mai mare ca in a. trecutu.	

II. Escomptulu.

Starea portfoliului cu finea lunei Decembre 1877 éra de	
2091 schimburi in valóre de	fl. 617,029.30
in decursulu anului 1878 s'au escomptatu	
4857 bucati schimburi in suma de	fl. 1.582,879.90
prin urmare starea totale a portfoliului in 1878 éra de	
6948 schimburi in valóre de	fl. 2.199,909.20
din aceste au esitu din portfoliu in decursulu anului prin rescomptu si reescomptu	
4712 schimburi in suma de	fl. 1.590 835.70
remanendu starea portfoliulu cu finea anulu 1878 de	
2236 schimburi in valóre de	fl. 609,073.50

In raportu cu finea anului trecutu neinsemnat'a reductiune de fl. 7,955.80 a acestui ramu provine din folosirea in mesura mai mare a reescomptului la alte institute, care in 1877 éra de fl. 124,365.50, éra in anulu 1878 a atinsu cifr'a de fl. 331,944.60 cr. Asia dara reverimentulu acestei operatiuni este mai mare cá in anulu precedentu.

III. Creditulu ipotecariu.

Inprumuturile ipotecari au statu la finea anului 1877 din	
96 obligatiuni in sum'a de	fl. 35,746.99
la cari in decursulu anului s'au adausu	
1 pretensiune in sum'a de	fl. 259.—
prin urmare starea totale in anulu 1878 éra de	
97 imprumuturi in sum'a de	fl. 36,005.99
in decursulu anului 1878 s'au respunsu	
12 imprumuturi, cari inpreuna cu ratele platite dau sum'a de	fl. 6,718.—
remanu deci cu 31 Dec. 1878	
85 obligatiuni in sum'a de	fl. 29,287.99
sau cu fl. 6459.— mai pucinu cá in a. tr.	

Dupa-ce acestui ramu numai prin emiterea de scrisuri fonciari i se pôte dá o desvoltare sanetósa, si in prevederea apropiarei timpului pentru inceperea acelei emisiuni, amu gasitu consultu a tiermuri si in anulu trecutu estinderea acelu ramu.

Depinde dela adunarea nôstra presenta cá vechi'a dorintia a emiterii scrisuriloru fonciari, se se realizeze inca in decursulu acestui anu.

IV. Credite ficse.

Acésta operatiune inceputa cátra finea anului 1877 a statu la 31 Decembre a numitului anu din	
7 imprumuturi in sum'a de	fl. 2,400.—
in decursulu anului 1878 s'au mai acordatu	
128 credite in sum'a de	fl. 59,941.11
a resultatu deci in decursulu anului 1878 unu totalu de	
135 imprumuturi in sum'a de	fl. 62,341.11
in decursulu anului s'a platitu	
1 obligatiune, care cu ratele ce s'au mai respunsu face	fl. 4,993.91
remanu deci cu 31 Dec. 1878	
134 imprumuturi in sum'a de	fl. 57,347.20

V. Lombardulu

sau imprumuturile pe amanetu din causele cunoscute din rapórtelu nôstre precedente a inchiaiatu si anulu acesta cu cifr'a neinsemnata de fl. 560.—

VI. Reuniuni de creditu

findu, precum se scie, in desfacere, s'a redusu dela	
758 participanti cu unu creditu preste totu de	fl. 44,423.72
prin esire in decursulu anului a	
95 participanti si prin platire de imprumuturi in suma de	fl. 2,997.09
la starea de	
663 participanti cu unu creditu preste totu de	fl. 41,426.63
Reverimentulu cassei din totu anulu a fostu urmatoriulu:	
Intrate	fl. 1.940,181.51
Esite	fl. 1.923,455.21
Totalulu fl. 3.863,636.72	

cu fl. 358,244.73 mai mare cá in anulu precedentu.

In toti rami de operatiune s'au realizatu prin institutu in anulu 1878, 4888 imprumuturi in sum'a de fl. 1.542,051.15 sau cu 822 imprumuturi in sum'a de fl. 159,902.76 mai multu cá in anulu trecutu.

Din portfoliulu de schimburi s'au trecutu in bilantiu cáduibiosa o suma de fl. 1447.75. Alte perderi n'au obvenitu in anulu trecutu.

Permiteti-ne a dá la acestu locu cetire insusi bilantiului reveditu si aprobatu de comitetulu de revisiune alu institutului (se cetesce).

Precum v'ati convinsu din acestu bilantiu amu efectuitu si acum amortisari in sume marisióre, éra contulu speseloru de fondare e redusu acum la sum'a neinsemnata de fl. 2,800.— Dupa tôte aceste venitulu brutu alu anului 1878 este de fl. 84,698.19 dupa subtragerea toturoru estriloru in sum'a de

fl. 50,620.69 resulta unu profitu curatu de

fl. 34,077.50 In sensulu §. 62 din statute propunemu urmatórea distribuere a acestui profitu

fl. 15,000.— 5% dividendu dupa capitalulu de actiuni din restulu de

fl. 19,077.50 se vinu 10% cá dotatiune a fondului de reserva alu actionariloru fl. 1,907.75

cá tantiema pentru 12 membrii ai directiunei, directorulu executivu si corpulu oficialiloru

fl. 3,052.40 3% pentru scopuri de binefacere

fl. 572.32 fl. 5,532.47 cu totulu; éra din restulu de

fl. 13,545.03 propunemu a se inparti cá supradividenda intre actionari

fl. 13,500.— éra ultimulu restu de

fl. 45.03 se se tréca in contulu profitului anului 1879. Astu-modu resulta pentru anulu 1878 pentru dd. actionari o dividenda de 9 1/2%.

Fondulu de reserva alu actionariloru cu adausulu cuotei de astadi din profitulu au ajunsu la sum'a de

fl. 20,232.15, crescându dela 31 Decembre 1877 cu fl. 4,583.59.

Aceste fiindu dd-loru actionari rezultatele transactiuniloru anului trecutu veti inpartesi cu noi convingerea, cá institutul nostru a ajunsu astadi la aceea consolidare, care ne indreptatesce la sperantie frumóse in viitoriulu celu mai de aprópe.

Cu anulu de bilantiu 1878 espirandu antâulu periodu de 6 ani alu primului consiliu de administratiune, sunt esiti in acestu anu din directiune in sensulu §. 36 din statute doi membrii, anume: Prea Santia Sa d-lu Episcopu Ioanu Metianu*) si d. Gregoriu Mateiu,**) alu caroru locu veti binevoi a-lu intregi astadi prin alegere.

Administratiunea D-Vóstre crede a fi sositu timpulu si afla situatiunea de favoritióra pentru inceperea acelei operatiuni, care are se dea institutului nostru avéntulu celu mai insemnatu si prin care se va realizâ intentiunea fundatoriloru institutului si a actionariloru lui, de a'lu pune in stare cá se dea clasei agricultoriloru nostrii imprumuturi eftine cu anuitati: intielegemu emiterea de scrisuri fonciari. Dupa-ce inse articolulu de lege XXXVI din 1876 prescrie, cá acele institute de bani, cari voru a face acésta operatiune se-si modifice statutele in sensulu aceluasi, ne amu luatú voia a pune in programulu adunarii de astadi si modificarea acelorú §§. din statutele societati nôstre, cari se referescu la emiterea de scrisuri fonciari, adeca a capitolului X §§. 95—118.

Inchiámú rogandu-ve, cá dupa ascultarea raportului comitetului de revisiune, se binevoiti a aprobâ bilantiulu si proiectulu nostru pentru distribuere profitului, ficsandu dividend'a anului 1878 cu fl. 9.50 de actiune, si a dá directiunei si comitetului de revisiune absolutoriulu. (Va urmâ.)

Sciri diverse.

— (Concertulu ce se va arangea) din partea reuniuniloru de cantari germane, romane si magiare, in favorulu nenorocitorulu inundati din Szeghedinu, va avea locu Marti in 8 Aprilie st. n. sér'a la 7 óre in teatrulu cetatii Sibiului.

Prenotari pentru loge si fotoliuri se voru primi de Joi in 3 Aprilie in colo, la librari'a Schmiedecke (Piat'a mare.) Edarea bileteloru se va face incependu din 7 Aprilie.

Pretiuulu locuriloru: O logia in etagiulu I. 5 fl., o logia in parteru 4 fl., in etagiulu II. 3 fl. Unu locu numerotatu in parterulu I. 80 cr., in parterulu II. 60 cr. in logi'a pentru streini 1 fl. v. a.

— (Calea ferata Ploiesti-Predealu si Orsiov'a-Verciorov'a.) Se adeveri pe deplinu scirea, cá a fostu subsemnatu in 16 Martiu n. in ministeriulu de esterne din Vien'a conventiunea, prin care se obliga gubernulu romanu a construi definitivu inca in anulu acesta calea ferata Predealu-Ploiesti si a o predâ circulatiunei la 13 Decembre stilu nou 1879. Lini'a ferata Orsiov'a-Verciorov'a va fi deschisa indata ce se va promulgâ legea, alu careia proiectu va fi asternutu de cátra gubernu dietei in dilele procsime.

— (Tifusulu ecsanthematicu séu cu pete) grasédia de cateva dile in Brasiovu in modu ingrijitoru. Morbulu a fostu introdusu prin unu individu strainu, care venindu de airea, a fostu detienutu in localulu politiei din Brasiovu. Dela acelu individu prin contagiu tifusulu s'au comunicatu la 9 sergenti de politia, din cari 4 au si muritu. Se speramu ca autoritatile competente se voru grabi a luâ tôte mesurile necesarie, pentru cá se apere o cetate asia de inoporata precum este Brasiovulu, de acelu flagelu teribilu.

— (Teritoriulu inundatu alu Tiszei.) Diariulu unguerescu „Hon“ estrage din „Leciconulu topograficu alu tieriloru apartinetóre de coron'a urmatórele date relative la teritoriulu inundata si adeca:

	Case	Locuitori	Jugere (pogóne)
Szeghedinulu	9566	70000	138946
Dorozsma	1820	9688	32359
Tape	477	2472	8014
Algyó	425	2914	2242
Totalu	12288	85074	181561

Aceste date se referu numai la Szeghedin si la localitatile inundate de prin pregiuru. Este inse de observatu, ca ap'a au inundatu si alte localitati ale caroru teritorii sunt in parte subt apa. In cátu priveste cifr'a caseloru si si a locuitoriloru, apoi se pôte dice, ca torentulu a nimicitu 12000 case si ca 84000 ómeni au remasu fara adapostu.

— (Necrologu.) In Berlinu a muritu in 27 l. c. principele Waldemar, fiulu alu treilea alu principelui de coron'a germanu, in etate de 12 ani. Morbulu de care a muritu a fostu angbin'a difteritica.

*) Dupa informatiunile nôstre, episcopulu, de si unulu din actionarii principali, s'a retrasu dela directiune inca din Aprile a. tr., éra demissiunea ii fu motivata nu numai cu absentia sa din locu dela resiedinti'a directiunei, cátu mai virtosu cu positiunea sa superióra eclesiastica. Red. Obs.

**) Dn. Grig. Mateiu, comerciante din locu, esise prin tragere la sorti, fu inse realesu tocma pentru-cá este comerciante, cá se fia reprezentata clasea respectiva de actionari. Red.

La Nr. acesta e alaturatu unu suplementu.